

10

NIEUWSBRIEF

OKTOBER

2020

15
JAAR

Neutr - On

Onafhankelijke VAKBOND

ECONOMIE

- ⊕ ECB wil digitale euro
- ⊕ Belast vermogens, geen arbeid!
- ⊕ Geld wordt minder waard
- ⊕ 2000 miljard \$ "vuil" geld
- ⊕ Onze economie aan het infuus

VARIA

- ⊕ Wat verandert deze maand?
- ⊕ Eindelijk een nieuwe regering
- ⊕ Sociale verkiezingen 2020
- ⊕ Worden pensioenen hervormd?
- ⊕ Vlaanderen verarmt

ONDERWIJS

- ⊕ Wijziging wetgeving
- ⊕ Grote sociale onderwijskloof
- ⊕ Vervangingsproblemen
- ⊕ 't Megazijn
- ⊕ De nieuwe schoolstrijd

BOEKEN

- ⊕ Slimmer denken
- ⊕ Werken met aandacht
- ⊕ Waarderend veranderen
- ⊕ Het goede leven
- ⊕ De arbeidsduurvermindering

SECTOREN

- ⊕ Wie is je arbeidsarts?
- ⊕ Winstpremie of loonbonus
- ⊕ Laaggeschoolden bezorgd
- ⊕ Google zoekt mee naar jobs
- ⊕ Het aanvullend pensioen

ANTIPESTTEAM

- ⊕ Waarom liegen we?
- ⊕ Gehandicaptenzorg misnoegd
- ⊕ Conflicthelden
- ⊕ Antipestprijz 2020

De nieuwe federale regering De Croo I

ECONOMIE

⊕ ECB wil digitale euro

De Europese Centrale Bank, de ECB, wil de eenheidsmunt gereedmaken voor het tijdperk van digitaal geld. Ze onderzoekt of er behoefte is aan een 'digitale euro', rechtstreeks gedekt door de centrale bank.

Eerst was er de bitcoin. Toen besloot Facebook de libra te lanceren. En nu denkt ook de ECB eraan om met een eigen digitale munt te komen. De bank lanceert binnenkort een bevraging om na te gaan of er behoefte is aan een 'digital euro'. Volgens ECB-directielid Fabio Panetta kan dat bijdragen aan de financiële soevereiniteit van de eurozone, en de positie van de euro versterken. Hij publiceerde een rapport over de mogelijkheden en implicaties van een digitale Europese eenheidsmunt.

Digitaal betalen kan natuurlijk nu ook al. Dat gebeurt elke keer als we een online overschrijving doen of met de bankkaart een aankoop betalen. Contant geld wordt almaar minder belangrijk in het betaalverkeer.

Maar de 'digitale euro' van de ECB gaat nog een stap verder. 'Het verschil is dat nu alle betalingen, ook de elektronische, via een commerciële bank verlopen', legt woordvoester Alexandrine Bouilhet uit. 'Maar een digitale euro zou rechtstreeks uitgegeven worden door de centrale bank. Het idee is dat het betaalgemak even groot is, maar dat je weet dat het geld rechtstreeks door de centrale bank gedekt wordt'.

Het vertrouwen in dat soort geld is groter, denkt de ECB. Nu gebeurt het soms dat het vertrouwen in de banken een knauw krijgt. Mensen gaan dan hun geld van de rekeningen halen, bijvoorbeeld uit vrees voor een bankroet. Dat fenomeen deed zich voor tijdens de financiële crisis, toen er in meerdere landen een bankrun ontstond. Geld dat rechtstreeks door de centrale bank gedekt wordt, is veiliger. Een centrale bank kan niet omvallen, en beschikt over de mogelijkheid om zelf geld te creëren.

In de praktijk zou het erop neerkomen dat je, naast alle bestaande betaalmogelijkheden, ook kunt betalen met de digitale euro van de ECB. Je zou bijvoorbeeld een deel van je zichtrekening kunnen omzetten in digitale euro's. Wel met een plafond, want de ECB wil voorkomen dat de banken te veel deposito's zien wegvloeien.

De commerciële banken worden door de digitale euro minder belangrijk, erkent Bouilhet. Hun rol als doorgeefluik en bewaarplaats van geld wordt aangetast. 'Het klopt dat er in de bankwereld angst leeft voor deze ontwikkelingen. Daarom zullen zij ook betrokken worden bij de consultatie. Maar het is duidelijk dat de ECB niet alle taken van de banken zal overnemen. De banken zullen hoe dan ook overleven.'

Maar zit de consument wel te wachten op nóg eens een nieuw betaalmiddel? Met bankbiljetten, kredietkaarten, Bancontact, PayPal en ApplePay is het betaallandschap nu voor sommige mensen al onoverzichtelijk. De consultatie zal de ECB meer inzicht moeten geven in de verzuchtingen en behoeften van de consumenten in de eurozone. De consultatie zal drie tot vier maanden duren, en pas volgend voorjaar zal de raad van bestuur van de ECB beslissen of de digitale euro er al dan niet komt.

De centrale banken beseffen dat ze de digitale munten niet kunnen negeren. Tenminste als ze hun rol als behoeder van de munteenheid niet uitgehold willen zien. 'We zien allerlei initiatieven uit de privésector ontstaan waarbij de link met de officiële munteenheden losser wordt of zelfs komt te vervallen', zegt Bouilhet. Ze noemt de libra, de munteenheid die Facebook wil lanceren, als voorbeeld. 'Er wordt nu gesproken over een euro-libra en een dollar-libra, maar de centrale banken hebben daarover geen enkele controle.' De consequentie is dat consumenten bitcoins of libra's niet kunnen omzetten in bankbiljetten. Daarvoor moet je de bitcoins of libra's eerst verkopen, zodat je 'gewoon' geld hebt. 'Wij vinden dat griezelige ontwikkelingen. Het was het libra-project dat ons ertoe heeft aangezet om hierover na te denken', zegt Bouilhet.

De ECB is niet de enige centrale bank die zich over digitaal geld buigt. De Chinese centrale bank staat al het verst. Die is vijf jaar geleden al begonnen met zo'n project. Omdat de Chinezen nu al massaal experimenteren met allerlei nieuwe betaalvormen, is de kwestie daar urgenter. Er is zelfs in drie grote Chinese steden al geëxperimenteerd met de nieuwe digitale munteenheid. Ook de Zweedse centrale bank staat al relatief ver. In Zweden is contant geld geleidelijk aan het verdwijnen. De centrale bank denkt er daarom over na om een veilige digitale vorm van de kroon in het leven te roepen.

De ECB moet zich voorbereiden op de eventuele invoering van een digitale euro, zegt ECB-voorzitster Christine Lagarde. De instelling bracht alvast een rapport uit over de digitale euro en directielid Fabio Panetta legde in een blogpost uit waarom zo'n digitale munt van belang kan zijn.

Een digitale euro zou de goede kanten van de euro moeten overnemen: een kosteloze toegang tot een eenvoudig, alom aanvaard, risicovrij en betrouwbaar betaalmiddel. In een aantal scenario's is een digitale euro zelfs noodzakelijk. Panetta vermeldt in een blogpost situaties waarbij mensen niet langer de voorkeur geven aan betalingen met cash, of extreme gebeurtenissen zoals natuurrampen of pandemieën, wanneer andere betaalsystemen niet langer werken.

Net zoals bankbiljetten zouden digitale euro's de bezitters ervan een rechtstreekse claim geven op de centrale bank, waardoor ze veiliger zijn dan gelijk welke deposito bij een gewone bank.

Bovendien kunnen ze rechtstreeks worden overgemaakt aan andere gebruikers, online of via bluetooth en prepaidkaarten, zonder langs het banksysteem te passeren. In een rapport zegt de ECB dat deposito's in digitale euro's waarschijnlijk begrensd zullen zijn en minstens gedeeltelijk onderworpen zijn aan de ECB-depositorente die momenteel min 0,5 procent bedraagt. In het ideale geval zouden zo'n deposito's worden aangeboden door de privésector eerder dan enkel door de ECB.

De digitale euro zou ook de innovatie bevorderen voor retailbetalingen en mooi samengaan met innoverende digitale markten. De euro zou er aantrekkelijker mee worden op de internationale markten en zo het Europese financiële systeem versterken, aldus Panetta. Bij dat alles zou de digitale euro cash niet vervangen maar complementair zijn.

Een digitale euro zou een bescherming bieden tegen digitale betaalmiddelen van buiten de eurozone, gecontroleerd door buitenlandse overheden of privépartijen. Als zo'n betaalmiddelen de overhand

krijgen, zou dat problematisch zijn voor de regelgeving en een bedreiging vormen voor de financiële stabiliteit en zelfs voor de monetaire en financiële soevereiniteit van de eurozone.

Een digitale euro zou een bescherming bieden tegen digitale betaalmiddelen van buiten de eurozone, gecontroleerd door buitenlandse overheden of privépartijen.

De digitale euro zou ook de strijd vergemakkelijken tegen witwassen en het financieren van terrorisme. Tegelijk geeft Panetta toe dat er ook uitdagingen zijn. Hij vermeldt het recht op privacy. 'We zullen die kwesties moeten oplossen bij het ontwikkelen van functionele en technologische designs', aldus het directielid. Sommigen vrezen ook dat een digitale euro bankactiviteit zou kunnen bemoeilijken of instabiliteit kan creëren bij financiële onrust. 'Een goed design moet een antwoord kunnen bieden op die risico's', aldus Panetta.

De blogpost verwijst naar een studie die de ECB vrijdag uitbracht, Report on a Digital Euro. Die vormt de basis voor een openbare consultatie die op 12 oktober begint. De ECB bundelde alvast informatie op haar webstek. Tegelijk lopen er gedurende zes maand 'experimenten' waarbij experts van de ECB en de nationale banken van de eurozone betrokken zijn. Dat zonder vooruit te lopen op een uiteindelijke beslissing, aldus de ECB. Tegen de lente van volgend jaar wordt beslist of er een onderzoeksfase komt met het oog op het ontwikkelen van een 'minimum viable product', een soort 'eerste versie' van een digitale euro.

De centrale bankiers werden vorig jaar opgeschrikt door de aankondiging van Facebook dat het een eigen munt zou lanceren, de libra, waarvan de waarde zou gekoppeld zijn aan een korf van officiële munten. Inmiddels paste Facebook zijn plannen aan. De munt zou nu worden verbonden aan individuele nationale munten en onder de controle staan van internationale toezichhouders.

Andere virtuele munten zoals de bitcoin (er zijn er al meer dan honderd) hebben geen enkele wettelijke basis en worden niet ondersteund door de ECB. Ze zouden al lang verboden moeten zijn want vroeg of laat zullen de kopers ervan ervaren dat ze opgelicht zijn. Niet kopen dus.

⊕ **Belast vermogens, geen arbeid!**

Jamie Dimon, de CEO van de Amerikaanse grootbank JPMorgan Chase, heeft geen problemen met een extra belasting voor de rijken. Dat zegt hij op een bankentop in India.

Het stoot misschien wat van zijn klanten voor de borst, maar wat Jamie Dimon betreft is een hogere belasting voor rijken bespreekbaar.

'Een vermogensbelasting is bijna onmogelijk om uit te voeren', zegt hij daar. Verschillende Democraten stelden recent een vermogensbelasting voor, maar dat is volgens Dimon erg moeilijk te controleren.

'Ik ben niet tegen hogere belastingen voor de rijken. Maar ik denk dat je dat moet doen via hun inkomen, en dus niet moet berekenen op basis van het vermogen, wat legaal gesproken heel ingewikkeld is. Er zijn ook zeer veel manieren om daar achterpoortjes te vinden. Ik zou gewoon inkomen belasten', zegt hij. Volgens Dimon is het ook veel moeilijker om daar mee weg te komen.

Het debat over een belastingverhoging voor de rijken is al even aan de gang, de overheidsschuld in de Verenigde Staten is dan ook immens.

Een studie van de denktank OESO toonde vorig jaar aan dat de Verenigde Staten een van de landen is waar er steeds minder belastingen binnenkomen. De oorzaak daarvan is te vinden bij de president, die beloofde om de belastingdruk te verlagen en dat ook deed.

Democratisch presidentskandidaat Joe Biden heeft alvast gezegd dat hij de beslissingen van Trump zou terugdraaien, maar Dimon is fan van het belastingbeleid van Trump. 'Zijn beleid is een van de goede

dingen die hij gedaan heeft voor de Amerikaanse economie. Die is heel kafkaïaans en de bureaucratie vertraagt heel veel ondernemingen.'

'En ik wil mensen eraan herinneren dat wie de economie vertraagt de kansarmen net het hardste raakt, meer dan anderen', zegt hij. 'Maar er zijn belastingen die de economie doen vertragen, zoals belastingen op arbeid of kapitaalopbouw, en er zijn belastingen die dat niet doen. Zoals belastingen op mensen zoals mij, die het goed hebben.' Bron: BusinessAM

Volgens Neutr-On is er niks moeilijk aan het opleggen van een vermogenstaks omdat iedereen toch wel zijn eigen vermogen kent. Ook de fiscus kent uw vermogen en het is heel gemakkelijk om iedere burger zijn vermogen te laten invullen op zijn belastingsbrief. Ook zijn buitenlands vermogen. Controles kunnen bij een overlijden en bedrog kan bij de erfbelasting met boetes geregulariseerd worden. Daarnaast moet belasting op arbeid volledig afgeschaft worden.

⊕ Geld wordt minder waard

Elke 100 euro die u 10 jaar geleden op een spaarboekje gezet hebt, is vandaag – ondanks de ontvangen rente – nog slechts 87 euro waard. Het feit dat de inflatie al jaren hoger ligt dan de rente, is de boosdoener.

Dat schrijven VRT-journalist Michaël Van Droogenbroeck en Knack-journalist Ewald Pironet in hun boek 'Investeren in de tweede helft van leven'. Ze onderzochten de effecten van de verhouding tussen inflatie en rente op de lange termijn en concluderen dat zo'n 20 procent van het spaargeld verdampte sinds het begin van deze eeuw.

De extreem lage rente is niet nieuw. Na de bankencrisis van 2008 dwarde de Europese Centrale Bank de rente naar 0 procent, om ons zo te motiveren om geld uit te geven en niet op te potten. Het gevolg is bekend: de Belgische banken bieden al jaren een totale rente van 0,11 procent per jaar, wat het wettelijke minimum is in ons land.

Op dat vlak is er niet meteen beterschap onderweg. De Europese Centrale Bank besliste bij de start van de coronacrisis dat het beleid van nulrente er eentje is om te blijven. In combinatie met de inflatie zal het verlies voor de Belgische spaarders, die momenteel in totaal voor 300 miljard euro aan spaargeld hebben staan, nog verder oplopen.

De coronacrisis heeft geleid tot een volledig nieuwe situatie op monetair gebied. De centrale banken blijven maar geld in het systeem pompen om de economie vlot te trekken, en dat heeft superbelegger Warren Buffett aan het denken gezet.

"De Amerikaanse staatsschuld wordt niet terugbetaald, die wordt geherfinancierd", zei Buffett onlangs. Als de overheid gewoon geld kan blijven drukken om de eigen schuld te betalen, is het niet logisch om te denken dat ze ooit een betaling zal missen, zo redeneerde de meest succesvolle belegger ter wereld. "De truc [voor landen] is om te blijven lenen in de eigen valuta."

Welke gevolgen heeft deze situatie voor uw beleggingen en spaargeld?
Tim Denning ging op onderzoek uit.

Dit zei Buffett onlangs: "Als je negatieve rentetarieven kunt hebben, geld kunt uitgeven en bijdrukken, en meer en meer schulden kunt maken ten opzichte van de productiecapaciteit, dan zou je denken dat de wereld dat in de eerste paar duizend jaar al had ontdekt in plaats van er nu pas op te komen. Ik zie het nu 12 jaar gebeuren en ik kan het nog steeds niet echt geloven. We zullen zien."

"Het is waarschijnlijk de interessantste vraag die ik ooit in de economie ben tegengekomen: kun je volhouden wat we nu doen? Het is in 2008 begonnen, en we lijken nu een periode in te gaan waarin we de hypothese testen dat dit beleid met nog meer kracht voortgezet kan worden."

Deze verwondering verklaart wellicht waarom Buffett de laatste tijd veel van zijn Amerikaanse bank aandelen heeft verkocht. In plaats daarvan investeerde hij onlangs in een goudmijnbedrijf. Hij lijkt niet heel veel vertrouwen te hebben in deze praktijken.

Inflatie is als de prijzen stijgen en de waarde van geld daalt. Buffett: "Ik dacht eerst dat de ontwikkelingen die we hebben gezien, kunnen plaatsvinden zonder dat de inflatie toeneemt, maar ik heb me vergist."

Hij heeft onlangs belegd in goud en schatkistpapier, wat hij beschreef als 'een bijzonder slechte investering op de lange termijn'.

Het feit dat deze vermaarde belegger vanwege de huidige omstandigheden bereid is zijn geld voorlopig toch te stoppen in 'bijzonder slechte beleggingen', zou iedere belegger aan het denken moeten zetten.

Wat is de impact op uw eigen geld?

Negatieve rente kost u geld. Als u denkt uw rendement op de aandelenmarkt te halen, moet u goed weten wat u doet: algoritmes en professionele beleggers houden zich er vooral mee bezig de enthousiaste particulier (de 'Robinhood-belegger') een poot uit te draaien.

Daarbij kunt u zich afvragen hoelang de koersen nog hoog blijven tijdens een pandemie met lockdowns en alle faillissementen en werkloosheid van dien.

De vertraging die we nu zien betekent dat al het geld dat in de economie wordt gepompt, nauwelijks van eigenaar wisselt: het blijft hangen in de financiële markten. Maar het gaat een keer de reële economie in, en u kunt zich voorstellen wat dat betekent voor de waarde ervan.

Conclusie: gierende inflatie

De manier waarop geld functioneert in de samenleving is fundamenteel veranderd. Vermaarde beleggers als Buffett hebben veilige havens opgezocht: als we kijken naar wat het Buffett doet om erachter te komen wat hij denkt, kunnen we concluderen wat hij voorziet: gierende inflatie. Bron: Beursduivel

⊕ 2000 miljard \$ “vuil” geld

Geheime Amerikaanse documenten tonen aan dat banken ettelijke miljarden aan criminele opbrengsten, smeergeld en ander ‘vuil geld’ blijven verwerken. Ook Belgische banken laten nog te veel verdachte geldstromen passeren.

De gelekte Amerikaanse documenten gaan over de periode van 1999 tot en met 2017 en zijn opgesteld door de banken zelf. Het gaat om meer dan 2.100 meldingen van verdachte geldstromen. De Amerikaanse antiwitwascel speelt een sleutelrol in de wereld, omdat veel criminelen hun vermogen proberen om te zetten in dollars.

De documenten leggen bloot hoe meer dan 2.000 miljard dollar bleef rondgaan in de bankwereld. Daar waren klanten van banken bij betrokken in meer dan 170 landen, ook in België. De bankwereld wordt nochtans al lang geacht mee te strijden tegen het witwassen.

In veel gevallen wisten de banken niet of veel te weinig wie achter de verdachte transacties schuilging. Zo duikt in een op de vijf gelekte FinCEN Files een klant op die zich verbergt achter een postbusvennootschap op de Britse Maagdeneilanden. Ook andere notoire schuilorden zoals Cyprus, Hongkong, de Verenigde Arabische Emiraten, Venezuela, Maleisië, Oekraïne en Zwitserland werpen een mistgordijn rond de banktransacties op.

Ook Belgische grootbanken duiken op

België duikt op in liefst 365 van de 2.100 gelekte rapporten. De vier Belgische grootbanken ING, KBC, Belfius en BNP Paribas Fortis komen allemaal voor in de FinCEN Files. Hun rekeningen zijn gebruikt voor verdachte geldstromen die variëren van enkele duizenden tot ettelijke miljoenen euro. Zo is vanuit een Belgische bankrekening in één keer een half miljard dollar overgeschreven. De rekening in kwestie stond op naam van een postbusvennootschap op de Britse Maagdeneilanden.

De Nationale Bank moet erop toezien dat de Belgische banken voldoende inspanningen leveren om zulke witwaspraktijken te detecteren en te stoppen. Anno 2020 blijkt dat nog altijd niet optimaal te gebeuren. Geert Sciot, de woordvoerder van de Nationale Bank, zegt dat de financiële instellingen wel steeds meer investeren in de strijd tegen het witwassen, ook via nieuwe technologieën. 'Ze zijn zich meer dan ooit bewust van de risico's', zegt Sciot.

De Nationale Bank deelt de financiële instellingen op volgens risicoprofielen: low, medium low, medium high en high risk. Ze wil niet vrijgeven hoeveel banken en andere financiële instellingen in ons land een hoog risico vormen. Ook de namen van Belgische banken die al een sanctie kregen omdat ze te laks waren in de strijd tegen het witwassen maakte ze nog nooit bekend. Nochtans is wettelijk voorzien dat dat eerder de regel dan de uitzondering moet zijn.

Tegelijk hebben de banken de indruk dat te weinig gebeurt met de verdachte geldstromen die ze wel aangeven, blijkt uit gesprekken met insiders.

In de periode 2010 tot 2019 hebben de banken 74.273 witwasmeldingen gedaan, waarvan meer dan 32.000 alleen al in de laatste drie jaar. Dat blijkt uit cijfers van de antiwitwascel, die de informatie analyseert, er dossiers van maakt en die doorspeelt naar het gerecht.

Bij de parketten zijn zo'n 60 magistraten en bij de federale gerechtelijke politie 510 speurders gespecialiseerd in financieel-economische criminaliteit. Is dat voldoende om duizenden witwasdossiers te onderzoeken? Waarschijnlijk niet, als je weet dat het aantal nieuwe witwasdossiers bij het Belgische gerecht jaar na jaar stijgt van 1.363 zaken in 2009 naar 1.949 zaken in 2018. Bron: De Tijd

Het wordt dus tijd dat de belastingparadijzen definitief gesloten worden.

⊕ Onze economie aan het infuus

We leven vandaag allemaal in een wereld die voor het Coronavirus ondenkbaar leek te zijn. Van één ding zijn we zeker: we zitten in onbekende waters.

Dat geldt ook voor onze economie. Ons economisch en financieel systeem heeft duidelijk last van het virus en ligt al in het ziekenhuis. Dit is tegelijk een veeg teken aan de wand én een opportuniteit. Wat velen al lang aan het roepen zijn wordt met deze pandemie bevestigd: we kunnen niet verder met 'business as usual'. Er is dringend nood aan systemische verandering.

Toch roepen de meest prominente en meest gehoorde stemmen op tot meer 'business as usual' na de crisis. We kunnen het wel verteren als de economie nadien nog harder groeit dan voor de crisis. De optimistische cijfers swingen de pan uit!

"Concreet: zelfs al krimpt de economie in 2020 met 8 procent, dan wordt dat uitgevlakt als de economie volgend jaar groeit met 10,6 procent."

Het IMF pakt met een wat minder optimistisch cijfer van 4,5% uit voor geavanceerde economieën. Sowieso, meer groei dan voorheen dus. De onzekerheid die rond deze cijfers hangt wordt echter duidelijk uit dit stukje van het IMF rapport 'The Great Lockdown'.

De vraag die we ons echter moeten stellen is, zelfs als we deze onwaarschijnlijke groeicijfers halen, we dit wel moeten willen. Want de structurele problemen van voor de crisis zullen, zelfs met deze waanzinnige groei, terug komen. En wat betekent die groei precies? Economische groei wordt gemeten aan de hand van één cijfer, het bruto binnenlands product (BBP). Als dat BBP stijgt dan groeit de economie. In dat BBP zitten alle economische transacties vevat. Dus alles wat er verkocht wordt, diensten waarvoor betaald wordt, ... ongeacht wat die producten of diensten zijn. Of die nu bijdragen aan een betere samenleving of

niet doet er niet toe bij deze meting. Bovendien worden een heel aantal activiteiten niet meegenomen in dit BBP. Namelijk al het vrijwilligerswerk, de mantelzorg, het opvoeden van kinderen, de psychologische steun die vrienden en familie aan elkaar geven, ... Allemaal activiteiten die duidelijk waarde toevoegen aan onze samenleving maar niet meetellen voor de economische groei. Dus, als er meer van dit soort activiteiten zouden uitgevoerd worden, is dat slecht voor de economie. Concreet betekent dit dat mensen die steun vinden bij hun vrienden in plaats van naar de psycholoog te gaan, mensen die deeltijds werken zodat zij zelf hun kinderen kunnen opvangen en mensen die zelf voor hun bejaarde ouders zorgen allemaal slecht zijn voor de economie. Daarentegen is de verkoop van producten van slechte kwaliteit, zoals kleren waar na een paar wasbeurten gaten in zitten, dan weer goed voor de economie. Natuurlijk, de verkoop van kwaliteitsvolle producten tikt ook aan in het BBP maar die gaan langer mee en komen dus niet zo vaak op de teller te staan.

Om die verkoop van producten en diensten aan te zwengelen hebben we een sterke reclame machine in het leven geroepen. Langs alle kanten worden we aangezet tot consumeren. Op de radio, op televisie, in de bioscoop, op het internet en, tot voor de Corona crisis, ook overal op straat. Op die laatste plek hebben vele van de reclameborden plaats geruimd voor, naar mijn mening, nuttiger gebruik.

Het hele idee van economische groei moet dringend onder de loep genomen worden en herkadert worden naar kwaliteitsvolle groei in plaats van kwantitatieve groei.

Door de focus op het BBP wordt er alleen nog maar in termen van geld gedacht en verdwijnt al de rest naar de achtergrond. Er is een tendens om van alles een economische transactie te maken, met nefaste gevolgen voor onze sociale cohesie en ons algemeen welzijn.

Kan het niet anders? Wat als we nu eens zouden streven naar betekenisvol werk voor iedereen? Wat als we afstappen van ons te concentreren op een weinig zeggend cijfer (BBP) en ons concentreren op levenskwaliteit, duurzaamheid en toekomstgericht denken? Wat als we er voor zorgen dat iedereen een goed inkomen heeft én een goed leven? Wat als er ook waardering komt voor niet betaald werk en mensen daar ruimte voor krijgen zonder financieel gestraft te worden?

De Corona crisis brengt aan het licht wat de basis noodzakelijkheden van onze maatschappij zijn. We hebben momenteel vooral nood aan een goed werkende logistiek die onder andere onze voedselvoorraden en medische benodigdheden op peil houdt, goed werkende informatie verstrekkers die ons correcte informatie geven over wat er allemaal moet gebeuren en een goed werkend gezondheidssysteem. We hebben ook nood aan psychologische steun om door deze moeilijke tijden van isolatie te geraken. Daar hebben we materieel en capabele mensen voor nodig. Strikt genomen hebben we daar voldoende mee. Maar, er zit nog een speler tussen, namelijk geld. Als er niet voldoende geld beschikbaar is ontstaan er spanningen en dreigt de boel vast te lopen. We hebben zowat alles afhankelijk gemaakt van geld en dat geld is té vaak het obstakel waar we over struikelen.

Dat stelt ons voor een harde waarheid: we zijn verplicht om te consumeren want anders valt onze economie in duigen. Zelfs producten die we eigenlijk strikt gezien niet nodig hebben. Zou het niet veel beter zijn dat consumptie van niet noodzakelijke goederen beschouwd kan worden als een luxe en dat, als die consumptie stilvalt, er niets aan de hand zou mogen zijn?

Zoals eerder gezegd is die consumptie, in ons huidig systeem, nodig om mensen een inkomen te geven. Maar dat kan wel anders, we moeten consuminderen.

Het is belangrijk om te weten hoe ons huidig systeem werkt. Er wordt vaak beweerd dat het allemaal erg complex is maar in de kern is het dat helemaal niet. Het is eigenlijk erg simpel. Zo simpel dat het moeilijk te geloven is. Ongeveer 95% van het geld in omloop is gecreëerd door commerciële banken door het uitgeven van leningen. U zal misschien denken: maar lenen banken het geld van spaarders niet uit aan mensen die geld willen lenen? Neen! Richard A. Werner, een Duitse econoom, heeft een lening van 200.000 euro gevolgd in de computers van een echte bank. Er werd geen eurocent verplaatst. De volledige 200.000 euro werd volledig vanuit het niets gecreëerd, samen met de bijbehorende schuld. Dit geld creatie proces dat banken uitvoeren wordt ook beschreven op de website van de Europese Centrale Bank. En bij afbetaling van de schuld wordt het gecreëerde geld terug vernietigd. De betaalde rente is winst voor de bank.

Dit heeft een aantal gevolgen. Ten eerste betekent dit dat quasi elke euro die iemand heeft waarvoor ze niet in schuld staan er ergens iemand die schuld moet dragen want geld wordt gecreëerd vanuit schuld.

Ten tweede betekent dit dat, als er meer afbetaald wordt dan er geleend wordt, de totale beschikbare geldhoeveelheid afneemt.

Deze vorm van geldcreatie is echter geen natuurwet. Misschien heb je al eens van de term 'quantitative easing' gehoord. Dat is geld dat centrale banken schuldenloos, en uit het niets, creëren en gebruiken om schulden op te kopen. Tussen maart 2015 en december 2018 heeft de Europese centrale bank op die manier meer dan 2.600 miljard euro 'bijgedrukt'. Omgerekend is dat a rato van ongeveer 1.3 miljoen euro per minuut. Dat geld is vooral de financiële wereld ten goede gekomen. Deze methodiek is terug opgestart op 1 november 2019 a rato van 20 miljard euro per maand. Op 12 maart is er een extra voorziening van 120 miljard bekend gemaakt en op 18 maart is daar nog 750 miljard aan toegevoegd om extra schuld papier op te kopen, met schuldenvrij gecreëerd geld, tot aan het einde van het jaar.

Dit bewijst dat geld zomaar bij gecreëerd kan worden. Wat als we dat geld creëren om het rechtstreeks, in de vorm van een gegarandeerd inkomen, op de bankrekening van onze de burgers te zetten? Permanent helikopter geld dus.

Voor velen is dit vloeken in de kerk en het woord inflatie zal al snel vallen als je dit oppert in gesprekken. Inflatie hoeft echter geen probleem te zijn. Banken spreken nu al over negatieve rente op spaargeld en in Duitsland is dat voor vele klanten al het geval. Als je die negatieve rente invoert vanaf een bepaalde hoeveelheid spaargeld, zoals Denemarken van plan is, dan kan je de totale geldhoeveelheid in toom houden ... op voorwaarde dat dat geld vernietigd wordt. Dat betekent dus het einde van het oneindig oppotten van geld. In ruil daarvoor krijgt iedereen wel een gegarandeerd inkomen.

Het klinkt waarschijnlijk allemaal zeer onorthodox maar laat ons de feiten die we vandaag kennen even op een rijtje zetten:

- De inkomens van vele mensen staat momenteel onder druk.
- Banken zijn bezig met het invoeren van negatieve rente op spaargeld.
- Banken moeten al negatieve rente van -0.5% aan de ECB betalen voor hun surplus reserves.
- Er wordt constant geld vanuit het niets gecreëerd door commerciële banken wanneer zij leningen uitschrijven. Hier staan schulden tegenover die terugbetaald moeten worden, met rente (ook al staat die momenteel erg laag).
- De ECB heeft al meerdere malen schuldenvrij geld bij gecreëerd en is dat momenteel ook aan het doen.
- Bij afbetaling van schulden wordt er geld vernietigd. Dat maakt deel uit van de normale werking van het huidige geld systeem.
- Elke keer we geconfronteerd worden met een situatie die vergelijkbaar is met het Coronavirus zullen we, als we geen veranderingen doorvoeren in het geldsysteem, met economische crisis situaties geconfronteerd worden.

Aan dat lijstje kunnen we dan nog toevoegen dat ons huidige systeem alles behalve stabiel is. Iedereen herinnert zich de crisis van 2008 nog wel. En velen denken dat dat de laatste was die we gehad hebben. Dit is echter niet waar. Het International Monetary Fund (IMF) heeft niet minder dan 390 systemische crisissen geïdentificeerd tussen 1970 en 2017. De meesten hebben geen internationaal karakter gehad maar het zijn wel meer dan 8 crisissen per jaar! Niet echt het kenmerk van een stabiel systeem.

Is het dan zo gek dat we een ander systeem naar voren schuiven? Een systeem waar iedereen, ook in tijden van crisis, een gegarandeerd inkomen heeft. Een systeem waarbij het platvallen van de consumptie geen ramp betekent.

Het toeval wil dat er vorig jaar, op 18 oktober 2019, een simulatie oefening gedaan is rond het eventuele uitbreken van een pandemie. Die oefening is slecht afgelopen. Laat ons daar lessen uit leren en het anders aanpakken. De simulatie is voorbij, we zitten nu in het echte scenario.

Er zijn alternatieven, we hebben oplossingen. Onze vraag is nu: zijn onze beleidsmakers bereid om te luisteren naar mensen die hun oplossingen aanreiken, ook al zijn ze onorthodox, en zijn ze bereid om er over in gesprek te gaan? Bron: <https://www.oikos.be/component/k2/item/1290-stef-kuypers-opinie>

⊕ Wijzigingen wetgeving

Geldelijke validering van maximaal 8 jaar ervaring als werknemer of zelfstandige voor knelpuntambten en -vakken voor zijinstromers

<https://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/document.aspx?docid=15714>

Besluit van de Vlaamse regering betreffende de organisatie van het voltijds secundair onderwijs.

<https://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/document.aspx?docid=13329>

Overige wetgeving

<https://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/>

⊕ Grote sociale onderwijskloof

Dat de sociale ongelijkheid in het Vlaamse onderwijs erg hoog is, is voldoende bekend.

Maar het probleem werd tot hertoe sterk onderschat, zo blijkt uit het masterproef-onderzoek in de pedagogische wetenschappen dat ik maakte onder leiding van professor Nicaise. Als je niet alleen met de sociale kenmerken van de individuele leerling, maar ook met die van zijn omgeving rekening houdt, kan 40 procent van de prestatieverschillen in wiskunde door sociale herkomst verklaard worden. Dat is tweemaal meer dan in Finland, en viermaal meer dan in Estland.

Lucas is een echt talent in wiskunde en haalt bijgevolg hoge resultaten op school. Hij zal het ver schoppen, terecht, want hij oefent goed. Amira daarentegen... zij heeft niet altijd haar huiswerk afgewerkt.

Misschien is het beter dat zij haar jaar over doet? Of misschien is wiskunde haar ding niet. Een meer beroepsvormende richting zoals verzorging zal haar meer liggen en gelukkiger maken.

Voor velen zal dit heel logisch klinken. Wie hard werkt en talent heeft, wordt verder uitgedaagd en krijgt excellent onderwijs. Wie minder goed presteert wordt in het secundair onderwijs op een zijspoor richting arbeidsmarkt gezet. Dit is de meritocratische visie op wat rechtvaardig is. Maar wat gebeurt er als we dieper graven in deze verhalen?

Zo komt Lucas uit een welgesteld gezin, zijn ouders stimuleren hem en maken heel wat tijd om hem in zijn studies te ondersteunen. Hij heeft een rustige studeerplek thuis en zijn leerkrachten vertellen hem vaak dat hij het ver zal schoppen. Dat motiveert hem. Amira woont nog maar enkele jaren in België. Haar alleenstaande vader doet interim-werk, en Amira werkt tussendoor als jobstudent om een handje te helpen. Zij doet erg haar best voor wiskunde op de momenten dat ze tijd heeft en het rustig is thuis, maar de vraagstukken blijven moeilijk door de taalbarrière. Ze voelt ook dat de leerkrachten minder geloven in haar kunnen. Daarnaast zullen veel van haar vriendinnen ook verzorging volgen. Met andere woorden: niet alleen de thuisomgeving, maar ook de peer group en de school bepalen mee je onderwijskansen. Zou Amira in een ander land, in dezelfde omstandigheden en met dezelfde inspanningen, meer kansen krijgen? Daar lijkt het volgens dit onderzoek wel op. De kloof tussen kansrijk en kansarm, en tussen autochtoon en allochtoon, is in Vlaanderen groter dan in de rest van de Europese Unie. Vél groter.

Het Vlaamse onderwijs gebruikt, veel meer dan andere landen, mechanismen die ervoor zorgen dat leerlingen gesorteerd worden in homogene groepen, zodat elke groep 'op zijn niveau' onderwezen kan worden: zwakke presteerders worden op prille leeftijd naar het buitengewoon onderwijs verwezen, leerlingen worden van bij de start van het secundair onderwijs naar bekwaamheid geselecteerd via het watervalstelsel, en moeten veel vaker hun jaar overdoen. Er heerst een concurrentieslag tussen sterke en zwakke scholen. In het onderwijsjargon spreekt men van 'academische segregatie'. Dit gebeurt allemaal vanuit de illusie dat we zo zorgen dat elk kind onderwijs krijgt dat aansluit bij zijn of haar talenten. Die talenten zijn echter niet (alleen) aangeboren, maar groeien naarmate kinderen thuis en op school meer of minder kansen tot ontplooiing krijgen. Zo blijkt "talent" uiteindelijk eerder een

weerspiegeling te zijn van sociale en culturele achtergrondkenmerken, niet alleen van de individuele leerling, maar ook van de school en klasgroep waarin ze terecht komen. Zo wordt 'academische segregatie' tegelijk 'sociaal-culturele segregatie'. Zulke opdeling heeft, zoals uit vroeger onderzoek al bleek, vooral voor de minder kansrijke leerlingen negatieve gevolgen.

In het PISA-onderzoek wordt de sociale ongelijkheid per land traditioneel gemeten aan de hand van de 'sociale determinatiecoëfficiënt': die geeft weer in welke mate prestatieverschillen tussen leerlingen in elk land verklaard kunnen worden door enkele achtergrondkenmerken van hun gezin: het onderwijs- en beroepsniveau van beide ouders, en het materieel comfort thuis. Deze maatstaf vertoont volgens ons twee tekorten: ze houdt geen rekening met de migratieachtergrond of thuistaal van de leerling, en ze focust enkel op de thuisomgeving. Uit bovenstaande voorbeelden blijkt echter dat men ook rekening moet houden met de sociale samenstelling van de peer group van leerlingen, en de sociale segregatiemechanismen op schoolniveau. Daarom ontwikkelden we in dit onderzoek een maatstaf op basis van 'multiniveau-analyse', rekening houdend met de sociale herkomst en thuistaal op leerling- en op schoolniveau. Dan blijkt dat voor Vlaanderen maar liefst 40 procent van de verschillen tussen schoolse prestaties van leerlingen sociaal bepaald zijn. Dit is meer dan dubbel zoveel als wat met de PISA-maatstaf wordt gecapteerd. Bovendien is Vlaanderen volgens onze maatstaf Europees kampioen: de sociale determinatie is bij ons dubbel zo hoog als in Finland, en viermaal hoger dan in Estland.

Kortom, als Vlaanderen sterk wil inzetten op de "talenten" van zijn leerlingen, moet het zijn onderwijsstructuren en -praktijken grondig herdenken. Het onderwijs moet meer stimuleren en investeren, en leerlingen uit verschillende milieus van elkaar laten leren. Het moet minder segregeren en in hokjes werken.

Bron: Silke Scheepmans, pedagoog, en Ides Nicaise, onderwijsspecialist aan de KU Leuven in De Morgen

⊕ Vervangingsproblemen

Door de coronacrisis is het voor basisscholen moeilijker om een vervanglerkracht te vinden voor een korte periode. Daarvoor waarschuwt Loes Vandromme, onderwijsexpert voor C&V in het Vlaams Parlement. 'We moeten dringend de mogelijkheid tot vervangen versterken', zegt ze.

Sinds de start van het schooljaar krijgen veel basisscholen in Vlaanderen te maken met afwezigheden van leerkrachten. Door de coronamaatregelen moeten zij dikwijls thuisblijven door ziekte, door de quarantainemaatregelen of omdat iemand in de familie die ziektesymptomen heeft. Zo loopt het aantal afwezige leerkrachten op. Voor afwezigheden vanaf tien aansluitende werkdagen kan de school zonder meer vervangen. De lerarenplatforms – of tijdelijk aangestelde leerkrachten – vangen langlopende afwezigheden op.

Kleine pot van vervangingsleerkrachten

Maar voor kortere afwezigheden is de mogelijkheid om te vervangen beperkt. Basisscholen beschikken daarvoor over een kleine 'pot' van vervangingseenheden. 'Maar die pot volstaat niet', zegt Vandromme. 'Sommige basisscholen laten nu al weten dat ze de eerste drie weken van het schooljaar al meer dan de helft van die pot hebben opgebruikt.'

Vanaf 1 oktober duurt een quarantaineperiode bovendien nog maar zeven dagen, waardoor ze nog vaker een beroep zullen moeten doen op de 'pot' van de korte vervangingen.

Bijkomend probleem is dat bepaalde regio's in Vlaanderen vandaag al te kampen hebben met een tekort aan leerkrachten. Sommige leraren zitten thuis omdat ze tot een risicogroep behoren. 'In andere schooljaren voegden scholen dan klassen samen om korte afwezigheden op te vangen. Nu, in coronatijden is dat niet evident. De grootte van de klassen en de grootte van de locaties die men ter beschikking heeft, maken dit op veel scholen onmogelijk. Nu kijkt men naar zorgcoördinatoren om vervangingen te doen, wat ten koste gaat van een sterk zorgbeleid waarop de minister van onderwijs wil inzetten,' zegt Loes Vandromme.

Nood aan flexibel systeem

Ze pleit voor een flexibel systeem om korte vervangingen mogelijk te maken: 'Als we één ding geleerd hebben uit de eerste coronagolf in maart, is het dat de sluiting van de scholen een enorme impact heeft gehad op leerlingen én leerkrachten. Het is net dankzij vervangingen bij korte afwezigheden dat we vandaag de scholen zo veel mogelijk kunnen openhouden.

We moeten de scholenbesturen via een voldoende flexibel systeem de mogelijkheid geven om afwezige leerkrachten te vervangen.' Bron: De Standaard

⊕ 't Megazijn

'T MegaZijn is een gevarieerd en kwaliteitsvol aanbod van educatieve materialen en praktisch toepasbare tools. De inhoud is thematisch opgesteld volgens de leerplannen NCZ, zoals opgemaakt door de RIKZ.

'T MegaZijn is een initiatief van deMens.nu. Het werd als pilootproject georganiseerd in de huizenvandeMens Brussel en Antwerpen. Momenteel is 't MegaZijn ook gevestigd in huisvandeMens Brugge, Genk en Sint-Niklaas.

Door gebruik te maken van deze materialen kan je de verschillende aspecten van het vrijzinnig humanisme overbrengen naar kinderen en jongeren.

Alle info via: <https://www.megazijn.be/>

⊕ De nieuwe schoolstrijd

Van alle discussies over de toekomst raakt die over de toekomst van onze kinderen ons het meest. Het onderwijs is de plek bij uitstek waar die toekomst wordt voorbereid, gevrijwaard of verknoeid. Maar net zoals andere fundamentele zekerheden wordt ook het onderwijssysteem vandaag op losse schroeven gezet. Intussen moet het onderwijs alles aanpakken: van de ongelijkheid in de samenleving tot het welzijn van elk individueel kind. Elke maatschappelijke breuklijn loopt immers ook door het klaslokaal. Barbara Moens beschrijft in De nieuwe schoolstrijd hoe die breuklijnen zich vandaag ontwikkelen en wat er allemaal op het spel staat. In ons land is het onderwijs altijd een discussiepunt geweest. In die schoolstrijd ging het vroeger om de ziel van het kind, vandaag gaat het om de toekomst.

Barbara Moens (1988) is historica en sinds 2011 politiek journalist bij de krant De Tijd. Ze is ook de onderwijsexperte voor de krant. Daarnaast is ze gastdocent aan de Master Journalistiek van de Vrije Universiteit Brussel.

SECTOREN

⊕ Wie is je arbeidsarts?

Wie een externe arbeidsarts heeft op het werk, vindt zijn of haar contactgegevens vanaf nu ook terug via www.mijngezondheid.be.

(ex)-Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid Maggie De Block: *“Op die manier willen we de drempel verlagen om hulp te zoeken bij problemen op het werk.”* Andere nieuwigheden op het gezondheidsportaal zijn het medicatieschema voor mensen met een chronische aandoening en de koppeling met het digitale loket van de CM en de Neutrale Ziekenfondsen.

Te vaak is de relatie tussen een arbeidsarts en een werknemer nog eenrichtingsverkeer. De arbeidsarts komt langs op vaste momenten, bijvoorbeeld wanneer het tijd is voor de vaste gezondheidscheck.

Maar als werknemer kan je je arbeidsarts ook zélf contacteren als je problemen hebt op het werk. In bedrijven met een eigen preventiedienst is dat eenvoudiger dan in bedrijven die met een externe preventiedienst samenwerken. Heel wat werknemers weten niet precies wie hun externe arbeidsarts is en durven daar niet altijd naar te vragen.

Om de drempel voor hen te verlagen, zorgt de overheid nu dat werknemers de naam en de contactgegevens van hun externe arbeidsarts makkelijk online kunnen terugvinden. [Co-Prev](#), de sectororganisatie van de externe diensten voor preventie en bescherming op het werk, werkte daar een digitale toepassing voor uit die nu ook toegankelijk is via het online gezondheidsportaal *Mijngezondheid*. Naast de arbeidsarts vinden mensen er de gegevens van de preventieadviseur psychosociale aspecten op hun werk.

Geert De Smet, directeur bij Co-Prev:

“De arbeidsarts is er om werknemers te helpen. Als werknemer moet je niet wachten tot hij of zij je contacteert, als je een probleem hebt mag je je arbeidsarts ook zelf contacteren. Graag zelfs, want hoe vroeger je problemen aankomt, hoe kleiner de kans dat ze escaleren. Door de naam en de contactgegevens van externe arbeidsartsen online beschikbaar te maken, willen we drempel voor werknemers om hulp te zoeken zoveel mogelijk verlagen.”

Via [Mijngezondheid](#) kunnen burgers ook hun dossier bij het ziekenfonds raadplegen, zoals gegevens over terugbetalingen. Leden van de Onafhankelijke Ziekenfondsen. Nu hebben ook de Neutrale Ziekenfondsen hun digitaal loket gekoppeld aan [Mijngezondheid](#).

Geneesmiddelenbeheer

Derde nieuwigheid is dat mensen die langdurig medicatie moeten nemen, vanaf nu hun medicatieschema terugvinden via het portaal. Vooral voor mensen met een chronische aandoening is dat belangrijk. In het schema vind je terug welke medicatie je wanneer moet nemen, hoelang, in welke dosis, enzovoort.

Vandaag kan zowel de arts die medicatie voorschrijft als de apotheker die de geneesmiddelen aflevert het medicatieschema aanpassen. Op termijn zullen burgers via *Mijngezondheid* ook zelf hun geneesmiddelendossier kunnen aanvullen.

Mijngezondheid: één adres voor al je gezondheidsgegevens

Mijngezondheid is het nationale gezondheidsportaal voor iedere burger die op zoek is naar persoonlijke gezondheidsgegevens of naar betrouwbare algemene gezondheidsinformatie.

Gezondheidsgegevens zitten verspreid op verschillende plaatsen: bij ziekenhuizen, ziekenfondsen, huisartsen, apothekers, verschillende overheden, etc. Om de beschikbare informatie toegankelijker te maken, lanceerde minister De Block het overkoepelende gezondheidsportaal *Mijngezondheid*. Zo hoef je

als burger maar één adres meer te onthouden: www.mijngezondheid.be. Van daaruit kan je snel en eenvoudig doorklikken naar jouw gezondheidsgegevens.

Zelf actie ondernemen

Via het portaal kan je je medische gegevens inkijken, zoals de samenvatting van je dossier bij de huisarts of de resultaten van tests en onderzoeken in het ziekenhuis. Je kan er ook medisch-administratieve gegevens raadplegen zoals je dossier bij het ziekenfonds. Daarnaast geeft het portaal burgers steeds meer mogelijkheden om zélf actie te ondernemen. Zo kan je sinds 1 juli 2020 je wens om wel of geen orgaandonor te worden na overlijden makkelijk online registreren. Je kan ook bijwerkingen van medicijnen melden via het portaal, de therapeutische relaties met je zorgverleners beheren of familieleden of vrienden een mandaat geven om bepaalde zorgtaken voor je uit te voeren wanneer je dat zelf niet meer kan.

Per maand melden mensen zich circa 30.000 keer aan.
70% van de aanmeldingen gebeurt via eID, 30% via itsme.

⊕ Winstpremie of loonbonus

Met de winstpremie, uitgekeerd bij winst, en de collectieve loonbonus heeft de werkgever twee manieren om zijn medewerkers te belonen als bepaalde doelstellingen zijn bereikt. Vooral de winstpremie gaat hard.

“Op twee jaar tijd is het aantal werkgevers dat een winstpremie geeft verdrievoudigd”, stelt Annelies Rottiers, manager consultancy KMO bij HR-dienstenverlener SD Worx, op basis van hun halfjaarcijfers. Minimum 20.000 werknemers genieten dit jaar van deze fiscaalvriendelijke bonus.

Eigenlijk is de CAO 90 loonbonus (of de collectieve loonbonus) de grote broer van die winstpremie. De loonbonus bestaat al tien jaar langer, met zes keer zoveel werkgevers en bijna een tienvoud van betrokken werknemers. Maar ook die loonbonus groeit nog: in vergelijking met de eerste helft van 2019 steeg het aantal werkgevers in 2020 opnieuw met 2 procent en de werknemers die ervan genieten met 3 procent.

Dalende bedragen

Vooral kleine bedrijven zien brood in beide instrumenten Meer dan 80 procent van alle winstpremies gebeuren in organisaties tot 50 werknemers. De winstpremiebedragen liggen overigens het hoogst bij de bedrijven met minder dan 20 werknemers. De loonbonus zit iets meer verspreid, maar ook zowat de helft situeert zich bij de kleinste organisaties.

Het gemiddelde bedrag per werknemer in deze eerste jaarhelft ligt op 1.420 euro voor de winstpremie (mediaan 395 euro) en op 871 euro voor de CAO 90 bonus (mediaan 509 euro). In vergelijking met 2019 daalt de gemiddelde winstpremie, terwijl de CAO 90 bonus zowat gelijk blijft als bedrag. Vraag is hoe de plannen voor volgend jaar eruitzien met Covid-19 als mogelijke spelbreker.

<https://werk.belgie.be/nl/themas/verloning/winstpremie>

<https://werk.belgie.be/nl/themas/verloning/niet-recurrente-resultaatsgebonden-voordelen-bonusplannen>

⊕ Laaggeschoolden bezorgd

Laaggeschoolden komen steeds minder aan de bak in onze hoogtechnologise arbeidswereld. En de coronacrisis dreigt vooral laaggeschoolde schoolverlaters te treffen in hun zoektocht naar werk.

Dat zegt uitzendbureau Randstad, zich baserend op een analyse van de positie van schoolverlaters de jongste 20 jaar. Uit die analyse blijkt al dat hogeschoolden duidelijk een streepje voor hebben op de arbeidsmarkt: hun kans op werkloosheid ligt tien keer lager dan die van kort-of ongeschoolden.

Op dit moment zitten vele tienduizenden schoolverlaters in de overgangsfase tussen school en werk. Algemeen wordt verwacht dat, door de coronapandemie, de zoektocht naar een job een stuk moeilijker zal verlopen dan de vorige jaren. Uit een analyse van VDAB-statistieken blijkt wel dat schoolverlaters het de voorbije jaren redelijk gemakkelijk hadden om werk te vinden. Randstad meent zelfs dat hun positie voor de coronapandemie 'beter was dan ooit'. Maar bij de allerlaatste metingen (2018 en 2019) bedroeg het werkzoekendenpercentage 8,9 procent. Dat is het allerlaagste cijfer in meerdere decennia. Tien jaar geleden, na de financiële crisis, lag het aantal werkzoekenden bij schoolverlaters nog op 14,6 procent.

Het uitzendbureau ziet een duidelijk verband met de gemiddeld hogere scholing van de schoolverlaters. 'Zowel bij professionele bachelors als bij masters is er duidelijk sprake van een geleidelijke verbetering de jongste twintig jaar. Beide onderwijsvormen haalden in 2019 hun beste score ooit, met nauwelijks 3,1 procent werkloosheid. Deze verbetering zien we niet bij de meeste onderwijsvormen op secundair niveau. Bij de vroegtijdige schoolverlaters is de trend zelfs negatief.'

Kort- en ongeschoolden hadden voor corona al tien keer meer kans (30 pct) op werkloosheid dan een master of een professionele bachelor. En corona dreigt die zoektocht nog moeilijker te maken: ook na de financiële crisis van 2008 steeg de kans op werkloosheid met de helft. Verder studeren is dus bijna altijd een goede keuze, merkt Randstad op. Zelfs een zevende jaar maakt in het TSO en BSO een groot verschil. Maar dit geldt dan weer niet voor jongeren uit het algemeen secundair (ASO) die een hogere studie starten maar deze niet afmaken. Het werkloosheidscijfer (11,8 pct) is er hoger dan diegenen die meteen na het ASO naar de arbeidsmarkt stappen (8,4 pct).

De coronacrisis leidt niet alleen tot minder aanwervingen, ook het aantal afdankingen lag de voorbije maanden veel lager dan in dezelfde periode vorig jaar. 'Er stromen minder mensen in en minder mensen uit. Alsof de jobmarkt tijdelijk bevroren is', zo stelt hr-bedrijf Acerta vast.

Acerta baseert zich op de gegevens bij meer dan 40.000 werkgevers. Sinds de uitbraak van de coronapandemie is er veel minder beweging op de arbeidsmarkt, zo blijkt. In april werden er 15 procent minder contracten van onbepaalde duur stopgezet dan in dezelfde periode vorig jaar, maar ook de maanden nadien was er nog steeds een daling met zo'n 10 procent. Het ontslag gebeurt ook opvallend vaker op initiatief van de werkgever.

Bij de nieuwe contracten van onbepaalde duur is de beweging nog forser, met ruim 40 procent minder aanwervingen in mei dan in dezelfde maand vorig jaar, -20 procent in juni en -30 procent in juli. 'De cijfers zijn te verklaren doordat de arbeidsmarkt tijdens de coronacrisis in overlevingsmodus is gegaan. Bedrijven konden terugvallen op vangnetten zoals tijdelijke werkloosheid of corona-ouderschapsverlof. Vrij snel hadden ze de reflex om niets overhaast te doen', meent men bij Acerta.

Algemeen verwachten de bedrijven dat na corona de krapte op de arbeidsmarkt zal toenemen. Daarom is het advies om de medewerkers zoveel mogelijk aan de slag te houden.

Google zoekt mee naar jobs

Google start met zoekfunctie voor jobs in België.

De vacaturezoekfunctie zal de komende weken geleidelijk aan worden uitgerold in België. Het komt erop neer dat je een nieuwe balk krijgt met vacatures wanneer je zoekt naar een jobomschrijving zoals digitaal marketeer of lasser. Op die vacatures kan je doorklikken om meer informatie te krijgen, zoals een beschrijving van de baan of het bedrijf. Om te solliciteren, stuurt Google je vervolgens door naar de website waarop het zoekertje geplaatst werd. Dat kan een jobsite zijn of de site van het bedrijf zelf.

"Het doel van Google zoeken is om mensen de meest relevante antwoorden te geven bij hun zoektocht online", zegt Thierry Geerts, country manager Google België in een online persconferentie. "Met deze nieuwe functie gaan we mensen doorverwijzen naar meerdere websites met zoekertjes die relevant voor hen kunnen zijn."

Google werkt voor de functie samen met de verschillende regionale diensten voor arbeidsbemiddeling VDAB, Forem en Actiris. Ook jobsite Jobat en uitzendbureau Randstad stappen van bij het begin in de boot. "Maar het is een open ecosysteem dat beschikbaar is voor alle websites die daarin wil meestappen", benadrukt Geerts.

Bedoeling van dit alles is om het bereik van vacatures te vergroten. "Het aantal vacatures is het voorbije jaar door de coronacrisis sterk gedaald, al kruipen we nu geleidelijk terug naar het niveau van voor corona", zegt Wim Adriaens, gedelegeerd bestuurder van VDAB. "We willen elke burger perspectief bieden op zijn of haar loopbaanmogelijkheden, terwijl we ook werkgevers een zicht willen geven op talent. Een eerste stap daarin is om de vacatures die er zijn aan zoveel mogelijk mensen te laten zien. Daarvoor rekenen we niet alleen op eigen tools maar ook op die van partners."

Samen met een daling van vacatures is de voorbije maanden ook de werkloosheid gestegen. "In augustus is de jeugdwerkloosheid in Brussel met 18,9% gestegen, iets wat we al in jaren niet gezien hebben", vertelt Caroline Mancel, gedelegeerd bestuurder plaatsvervanger van Actiris. Om specifiek die doelgroep te bereiken, moet de overheidsdienst zijn model aanpassen, zegt ze: "Door het verwijzen naar onze jobaanbiedingen te vergemakkelijken, verbeteren we hun zichtbaarheid."

Google doet, voor alle duidelijkheid, geen aanbevelingen voor banen op basis van eerdere zoekopdrachten of je online profiel. Je kan je wel inloggen in Google om bijvoorbeeld notificaties in te stellen voor bepaalde vacatureprofielen. Bron: Knack

⊕ Het aanvullend pensioen

Bent u door de coronacrisis tijdelijk werkloos, dan is uw arbeidsovereenkomst geschorst. Dat kan een invloed hebben op uw aanvullend pensioen en uw overlijdensdekking.

Het wettelijk pensioen stelt veel Belgen teleur. De gemiddelde ex-werknemer heeft recht op een maandelijks brutopensioen van ongeveer 1160 euro. Dat bedrag volstaat doorgaans niet om de vertrouwde levensstandaard na het pensioen te kunnen behouden. Dat is de reden waarom de extra pensioenpijlers in het leven zijn geroepen. Die laten toe om ofwel op eigen initiatief, ofwel via de werkgever een bijkomend pensioen op te bouwen.

Naar schatting 3,2 miljoen Belgen sparen aanvullend via het bedrijf waar ze werken. Dat doen ze via een collectieve groepsverzekering of een pensioenfonds. De meeste pensioenplannen voorzien niet enkel in de uitbetaling van een aanvullend pensioen, maar ook in een overlijdensdekking. Die zorgt ervoor dat de partner, de kinderen of een andere begunstigde van de werknemer een kapitaal of een rente uitbetaald krijgt als hij tijdens zijn loopbaan zou overlijden. Hoe hoog die vergoeding is, hangt af van wat in het pensioenreglement is vastgelegd.

Bij veel pensioenplannen die worden aangeboden via de werkgever, worden de rechten enkel opgebouwd voor de periodes waarin de werknemer werkt en dus een loon ontvangt. Wordt de uitvoering van de arbeidsovereenkomst geschorst, bijvoorbeeld vanwege tijdelijke werkloosheid, dan valt dat loon weg. In principe worden dan ook de bijdragen voor de opbouw van het aanvullend pensioen stopgezet. In de meeste gevallen valt ook de overlijdensdekking weg tijdens de periode van inactiviteit.

Uitzonderingen

Gelukkig stellen pensioenreglementen vaak bepaalde periodes van schorsing van de arbeidsovereenkomst gelijk met gewerkte periodes. Daardoor blijft de opbouw van de pensioenrechten toch gegarandeerd. Dat kan bijvoorbeeld het geval zijn voor periodes van arbeidsongeschiktheid of

langdurige ziekte, periodes van moederschaps- en bevallingsrust, en periodes waarin de werknemer gebruikmaakt van een recht op tijdskrediet.

In het pensioenreglement staat of, hoelang en onder welke voorwaarden die periodes worden gelijkgesteld met gewerkte periodes. Daarover bestaan geen algemene regels. Het is goed mogelijk dat uw werkgever tijdens zo'n periode van inactiviteit zelf de bijdragen blijft doorbetalen. Sommige bedrijven hebben daarvoor zelfs een verzekering premievrijstelling afgesloten: de verzekeraar neemt dan de betaling van de bijdragen op zich, bijvoorbeeld als de werknemer arbeidsongeschikt is.

Thuis door corona

De coronacrisis heeft heel wat werknemers tegen wil en dank in het systeem van de tijdelijke werkloosheid geduwd. In de eerste week van april was dat het geval voor bijna 1 miljoen Belgen, of 30 procent van de loonarbeid in de privésector. Intussen is dat percentage gedaald tot 4 procent. Als onderdeel daarvan zijn speciale maatregelen genomen die de verdere pensioenopbouw en de overlijdensdekking kunnen blijven garanderen, zelfs als het pensioenreglement niet in die mogelijkheid voorziet.

Een voorwaarde is dan wel dat de werkgever de bijdragen in het pensioenplan blijft doorbetalen. Weigert de werkgever de bijdragen te betalen, dan stopt de pensioenopbouw en vervalt de overlijdenswaarborg tijdens de tijdelijke werkloosheid van de werknemer.

Als de werknemer overlijdt, ontvangen de nabestaanden in het beste geval de opgebouwde pensioenreserves. Bron: Trends

VARIA

⊕ Wat verandert er deze maand?

Elke maand verandert er wat aan de wetgeving. Dit verandert op 1 oktober.

- **Op drukke plaatsen altijd een mondk masker dragen.**

Vanaf 1 oktober is het niet langer verplicht om buiten een mondk masker te dragen, behalve op drukke plaatsen en op plaatsen waar de veiligheidsafstand van 1,5 meter niet gegarandeerd kan worden. De lokale overheid krijgt daar ruimte om te bepalen om welke plaatsen het gaat.

Het mondk masker blijft wel altijd verplicht op onder meer het openbaar vervoer, in winkels en in bioscoopzalen.

- **Quarantaineperiode verkort**

Voorts wordt vanaf 1 oktober ook de verplichte quarantaineperiode teruggebracht van 14 dagen naar zeven dagen. "Als u Covid-19-symptomen heeft, neemt u contact op met de huisarts. Die zal u meteen een week in isolatie plaatsen. Als na de coronatest blijkt dat u positief bent, blijft de quarantaine van een week gelden. Blijkt de test negatief, dan mag u uit quarantaine, als uw gezondheid dat toelaat", zo legde premier Sophie Wilmès de beslissing uit op de persconferentie na de Nationale Veiligheidsraad. Wie in nauw contact is geweest met iemand die besmet is, moet voortaan voor zeven dagen in quarantaine en moet op de vijfde dag getest worden. "Als de test positief is, wordt de quarantaine met zeven dagen verlengd. Is de test negatief, dan mag u uit quarantaine na de zevende dag", aldus Wilmès.

- **Sociale energietarieven weer omhoog**

De sociale tarieven voor energie gaan op 1 oktober weer de hoogte in, na de forse daling het afgelopen kwartaal. Het sociaal tarief voor elektriciteit stijgt vanaf volgende maand met ongeveer 2,5 procent

(enkelvoudige en tweevoudige tarieven) en dat van aardgas wordt zelfs 15 procent duurder, zo bepaalde de energiewaakhond CREG.

De sociale tarieven zijn de laagste tarieven op de markt. Ze worden toegekend aan personen of gezinnen die genieten van bepaalde tegemoetkomingen, zoals bijvoorbeeld personen met een handicap of mensen met een leefloon. Het gaat om vele tienduizenden gezinnen: zowat een tiende van de huishoudens geniet een sociaal tarief.

De CREG legt deze tarieven elk kwartaal vast, vroeger gebeurde dat pas om de zes maanden. Op die manier worden prijsschommelingen sneller gevolgd. In juli was er nog een sterke daling van de sociale energietarieven: elektriciteit werd toen gemiddeld 12 procent goedkoper en aardgas zelfs 39 procent.

Dat de prijzen nu opnieuw stijgen is dus geen verrassing, want ook de marktprijs gaat omhoog. De prijsstijgingen van de sociale tarieven worden wel geplafonneerd; voor aardgas is met een stijging van 15 procent het kwartaalplafond bereikt.

- **Thalys snoeit in aanbod**

Spoorwegmaatschappij Thalys snoeit wegens de coronacrisis verder in haar aanbod. Vanaf 1 oktober zal maar 40 procent van het normale aanbod beschikbaar zijn. Tot nu toe werd 55 tot 60 procent van de normale dienstverlening aangeboden.

De Belgische overheid kleurde de voorbije weken bestemmingen van de Thalys als rode zones in, wat betekent dat enkel essentiële reizen zijn toegestaan. Onder meer de toeristische trekpleister Parijs werd een verboden zone voor Belgen. Dat had gevolgen voor Thalys, dat vanuit Brussel reizigers vervoert naar bestemmingen in Frankrijk, Nederland en Duitsland. Het aantal reizigers daalde met 50 procent sinds eind augustus, zegt het bedrijf.

Daarom komt er vanaf 1 oktober dus een aangepast aanbod, dat tot nader order van kracht blijft. Dagelijks zullen gemiddeld nog acht treinen heen en terug rijden tussen Brussel en Parijs, vijf treinen heen en terug tussen Brussel en Nederland en twee treinen heen en terug tussen Brussel en Duitsland. De lowcostverbindingen onder de merknaam IZY blijven behouden: een heen- en terugreis op maandag, vrijdag, zaterdag en zondag.

- **Reddingsstrook verplicht op Belgische wegen**

Automobilisten zullen vanaf 1 oktober bij een file altijd een reddingsstrook moeten vrijhouden op wegen met twee rijstroken of meer per rijrichting. Dat is anders dan de regeling die tot nu toe van kracht was, waarbij de automobilisten pas een doorgang moesten vrijmaken nadat ze een sirene hadden gehoord. De maatregel moet ervoor zorgen dat de hulpdiensten vlotter kunnen passeren.

Een reddingsstrook is een tussenruimte die ontstaat wanneer de voertuigen bij filevorming op de linkerrijstrook naar links uitwijken en de voertuigen op de rijstroken daarnaast naar rechts. Op die manier komt er ruimte voor de hulpdiensten om tussen te komen.

Eindelijk een nieuwe federale regering

De eed is afgelegd, de regering De Croo I kan van start gaan. En een nieuwe regering, daar hoort traditiegetrouw een nieuwe groepsfoto bij. Maar wie is wie nu in deze nieuwe regering? En welke bevoegdheden hebben ze?

Ontdek het hier:

https://www.belgium.be/nl/nieuws/2020/eedaflegging_van_de_nieuwe_federale_regering_0

Niemand had het zien aankomen en velen dachten dat we naar nieuwe verkiezingen gingen maar uiteindelijk is het toch gelukt een nieuwe federale regering te vormen.

Koning Filip had na de audiëntie van Egbert Lachaert (Open VLD) en Conner Rousseau (SP.A) een nieuwe stap gezet in de formatie. De koning heeft een einde gesteld aan hun opdracht en zijn waardering uitgedrukt voor het geleverde werk', klinkt het in een persbericht van het paleis.

Daarna werden door de koning twee coformateurs aangeduid: Magnette en De Croo. En, ongelooflijk maar waar, er kwam een nieuwe regering uit de onderhandelingen met Alexander De Croo als premier.

Formateurs Paul Marnette (PS) en Alexander De Croo (Open VLD) hebben hun eindverslag aan de koning overhandigd. Welke belangrijke punten staan er in?

Er gaat 5,3 miljard euro naar nieuw beleid.

Eén miljard daarvan is bestemd voor investeringen, en één miljard gaat naar tijdelijke maatregelen. Het budget van de gezondheidszorg zal jaarlijks 2,5 procent stijgen boven op de index en de laagste uitkeringen gaan omhoog. De investeringen zullen gebeuren in het spoor, in digitalisering en in de versterking van het veiligheidsbeleid – Defensie inclusief. Er is sprake van 400 miljoen voor Justitie en Veiligheid. Voor Defensie zouden de geplande investeringen en de Strategische Visie behouden blijven. Wat veiligheid betreft, kost niet alles geld. Zo zou er een snelle procedure voor winkeldiefstallen komen om recidive te voorkomen.

Streven naar 1.500 euro pensioen.

Een belangrijk element in het akkoord is de beslissing over de pensioenen. Tegen het einde van de legislatuur willen de zeven partijen die optrekken tot 1.500 euro voor een volledige loopbaan. Daar is een budget van 1,3 miljard (van de 5,3 miljard aan nieuw beleid) mee gemoeid. Met het geld uit de welvaartsenveloppe (die buiten dat pakket valt) meegeteld, kunnen de pensioenen rekenen op twee miljard euro. Voortaan zal het wel nodig zijn om een minimum aantal jaren gewerkt te hebben vooraleer men aanspraak kan maken op een minimumpensioen. Wie heel lang niet gewerkt heeft, kan dus niet meer hetzelfde pensioen krijgen als iemand die altijd gewerkt heeft.

De 1.500 euro is voorlopig bruto, niet netto. De factuur om daar een nettobedrag van te maken, zou nu te zwaar wegen. Er wordt wel een groeipad uitgezet om tegen 2030 aan 1.500 euro netto te komen. Het onderscheid tussen werknemers en zelfstandigen valt voor de nieuwe gewerkte jaren weg.

Voor zover geweten wordt er niet geraakt aan de pensioenbeslissingen van de vorige regering. Die verhoogde onder meer de pensioenleeftijd naar 67 jaar. De PS beloofde in de campagne om die terug te brengen naar 65 jaar, maar heeft, met drie van de vier partijen in de regering, en de N-VA in de oppositie, hier geen breekpunt van gemaakt in de onderhandelingen. Ook andere zaken, zoals de taxshift en de loonnorm blijven overeind.

Om het ondernemerschap te stimuleren wordt de maatregel verlengd waarbij er geen sociale lasten betaald moeten worden op de aanwerving van een eerste werknemer. Voorts wordt het btw-tarief van 6 procent voor afbraak en heropbouw van een woning uitgebreid naar het hele Belgische grondgebied. Er komen ook maatregelen om ervoor te zorgen dat wie werkt, netto meer overhoudt. Kinderopvang zou goedkoper worden.

Langdurig zieken zullen worden geholpen om waar mogelijk de weg naar de arbeidsmarkt terug te vinden. Langer werken wordt aantrekkelijker gemaakt door de pensioenbonus en landingsbanen. Er komt ook meer flexibiliteit op de arbeidsmarkt, onder meer naar deeltijds en thuiswerken.

De zogenaamde 'prijs van de liefde', het financiële verlies dat gehandicapten lijden als ze gaan samenwonen en hun uitkering daalt, wordt kleiner.

Een andere opvallende maatregel is de invoering van het rijbewijs met punten voor automobilisten die herhaaldelijk zware verkeersovertredingen begaan. Aftredend minister van Mobiliteit François Bellot (MR) onderzocht zo'n systeem eerder al, maar uiteindelijk werd het afgevoerd. Bedrijfswagens moeten tegen 2026 trouwens emissievrij zijn.

Nieuw is ook dat het geboorteverlof wordt verdubbeld. In plaats van 10 dagen krijgen nieuwe ouders nu recht op 20 dagen. Op het vlak van migratie wordt er gewerkt aan 'een menselijk en correct beleid'. Dat houdt een efficiënter terugkeerbeleid in, en een antwoord op transmigratie. De partijen spraken ook af dat kinderen nooit nog mogen worden opgesloten.

Tegen 2024 wordt door twee ministers een nieuwe staatsvorming voorbereid. Een jaar later, in 2025 moet de kernuitstap een feit zijn. In 2030 wil de regering de koolstofemissie met 55 procent teruggedrongen hebben, in 2050 moet ons land klimaatneutraal zijn. In het meer 'groene' deel van het akkoord worden economie en ecologie verzoend door in te zetten op innovatie in hernieuwbare energie. Aan inkomstzijde was al duidelijk dat er een taks komt voor de Gafa-internetgiganten Google, Amazon, Facebook en Apple. Er zou ook een minimumtaks voor bedrijven komen. Volgens Lachaert is het aandeel nieuwe belastingen 'minimaal'. 'We moeten nu één of twee jaar focussen op de relance en het bestrijden van de crisis.'

Hieronder vindt u het regeerakkoord van 84 blz.

https://www.scribd.com/document/478130140/VerslagFormateurs-DEF-pdf#fullscreen&from_embed

Lees ook:

<https://www.dewereldmorgen.be/artikel/2020/09/25/de-recepten-van-vivaldi-komen-uit-de-zweedse-kookpot/>

⊕ Sociale verkiezingen 2020

De sociale verkiezingen zijn door de coronacrisis verschoven naar november 2020.

We willen u vooral waarschuwen voor fraude die bij die verkiezingen kan gebeuren. Houd dus vooral in de gaten wie de getuigen zijn, wie de stemmen telt, of alles voldoende gecontroleerd wordt, enz.

Hierbij een artikel van vroegere verkiezingen waar fraude gepleegd werd.

Een afgevaardigde van de socialistische overheidsvakbond ACOD heeft bij de politie klacht ingediend wegens mogelijk gesjoemel bij syndicale verkiezingen en fraude met onterecht opgenomen syndicaal verlof. Vakbondsvertegenwoordigers van de socialistische overheidsvakbond ACOD, die tewerkgesteld zijn in de gevangenis van Hasselt, zouden volgens de klokkenluider systematisch geknoeid hebben met syndicale vrijstellingen.

Onder het voorwendsel van niet-bestaande vergaderingen hebben ze zichzelf onrechtmatig verlof toegekend. "Dit terwijl wij als vakbond precies de onderbezetting in de gevangenis op de korrel nemen", klaagt ACOD-collega M. G.

Verkiezingsfraude

"De oversten van de sjoemelaars speelden het spel mee door blanco ondertekende goedkeuringen voor syndicaal verlof door te sturen", aldus G. Het verhaal start begin 2011 wanneer binnen het ACOD het voornemen wordt bekendgemaakt om voor het eerst syndicale verkiezingen te organiseren in de gevangenis van Hasselt. Bewaker en ACOD-afgevaardigde G. is op de gewestvergadering naar eigen zeggen de enige die voor het plan is. "Maar de tegenstanders werden meteen gesust door de nationale vakbondsverantwoordelijken met de boodschap dat ze ervoor zouden zorgen dat - verkiezingen of niet - dezelfde mensen afgevaardigden zouden blijven. Een situatie waar ik veel moeite mee had, vooral toen het me begon op te vallen dat vier van mijn collega-afgevaardigden van het ACOD systematisch afwezig waren op vrijdagen. Ze dienden telkens een attest in voor syndicaal verlof, maar er waren die dagen gewoon geen meetings van de vakbond. Ze zaten dus gewoon thuis om een extra verlofdag te vieren."

Veiligheidsrisico

“Dit is het afgelopen jaar zeker 20 keer gebeurd”, beweert G, “Ongehoord vind ik, omdat de onderbezetting van het gevangenispersoneel precies het voornaamste actiepunt is van onze vakbond. Maar door zelf zo vaak afwezig te blijven, maakten mijn collega-afgevaardigden gaten in de uurroosters, waardoor onze leden geen verlof konden nemen of er door de onderbezetting een verhoogd veiligheidsrisico was.” En dus ging G. het probleem aankaarten bij zijn directe oversten, zowel op provinciaal als nationaal vlak. “Ik heb zeer discreet het misbruik gesignaleerd, maar al snel werd duidelijk dat mijn kritische houding niet werd gewaardeerd”, stelt hij. “Men bracht mijn collega’s meteen op de hoogte dat er iemand had geklikt. Vervolgens werd ik buitengesloten van alle vergaderingen en correspondentie van het ACOD, zodat ik mijn syndicaal werk amper kon voortzetten.” Daarna volgden tientallen mails, telefoons en gesprekken tussen G. en de vakbondstop. Ook de nationale voorzitter Karel Stessens en secretaris Chris Reniers werden op de hoogte gebracht. “Ik kreeg telkens te horen dat mijn klachten serieus werden genomen en de syndicale verkiezingen eerlijk zouden verlopen. Maar tijdens een persoonlijk onderhoud met beiden werd me vriendelijk gevraagd om vrijwillig ontslag te nemen als afgevaardigde.

“Hoewel ik volgens de procedures rechtmatig mijn kandidatuur had ingediend, en aanvankelijk ook op kieslijsten op de website werd vermeld, kreeg ik later een aangetekend schrijven waarin werd verteld dat mijn kandidatuur werd geschrapt omdat ik niet loyaal zou zijn ten opzichte van de vakbond. Met andere woorden, degene die het misbruik heeft gemeld, wordt monddood gemaakt, terwijl de sjoemelaars de hand boven het hoofd wordt gehouden. Omdat ik niet kan leven met deze wanpraktijken, ben ik dan ook naar de politie gestapt. Deze zaak moet helemaal worden uitgeklaard, en de schuldigen moeten worden gestraft.”

Secretaris Chris Reniers reageert verbaasd op de klacht en stelt duidelijk dat gesjoemel absoluut niet met de mantel der liefde wordt bedekt binnen de vakbond. Zij bevestigt dat er een intern dossier loopt waartegen nooit enig beroep is aangetekend en betreurt dan ook dat G. nu naar de politie is gestapt en zijn beschuldigingen aan de grote klok hangt. “Het betreft een afgevaardigde die er al langer een eigen visie op nahoudt, die ingaat tegen de mening van de sector. Hij zoekt bovendien graag de aandacht op om zijn persoonlijk standpunt te verkondigen. In dat kader hebben wij dan ook gesuggereerd dat we liever hebben dat hij niet langer als afgevaardigde optreedt. Het algemeen belang primeert voor ons op zijn individueel belang. Zeker in een moeilijk sector als die van de gevangenis is het belangrijk dat alle neuzen in dezelfde richting wijzen.”

Bij de gevangenis van Hasselt wil men niet reageren op de klacht van de vakbondsafgevaardigde. “Dit is een kwestie binnen de vakbond, dat moeten ze intern zien op te lossen”, zegt directeur Luc Werck. “Wij wensen daar geen standpunt over in te nemen.” Op de vraag hoe de gevangenis omgaat met vakbondsmensen die tegelijk syndicaal verlof nemen, zegt Werck “in dat geval het nodige te doen om alles organisatorisch te laten draaien en de minimale bezetting te garanderen.” Bron: Belga

Dit is één voorbeeld van verkiezingsfraude, maar er zijn er meer.

Ook in de film “Groenten uit Balen” zag je hoe een stemming werd vervalst.

Zelfs in het onderwijs verlopen de verkiezingen niet eerlijk. Zo kennen we een geval binnen de COC waar ook klacht werd neergelegd wegens gesjoemel.

Besluit: Opletten bij de verkiezingen en op tijd klacht neerleggen bij de politie.

⊕ Worden pensioenen hervormd?

Voor doordacht beleidsadvies legt de goegemeente het oor te luisteren bij de Gentse economen Gert Peersman en Stijn Baert. Hun nieuwste aanbeveling: maak van het momentum van de coronacrisis gebruik om eindelijk de pensioenen te hervormen.

Of er zoiets bestaat als de Gentse school onder economen? "Niet echt. Onze meningen botsen soms in de vakgroep. Ons handelsmerk is dat we vooral onderzoek willen doen dat relevant is voor het beleid en goed onderbouwd is", zegt Gert Peersman als een van de boegbeelden van de economen aan de Universiteit Gent.

"Ik keek als student met grote ogen naar Gert en Koen Schoors, die als jonge proffen de bakens verzetten", zegt Stijn Baert. "We moeten als universiteit naar buiten durven te komen. De belastingbetaler verwacht dat we een brug bouwen tussen wetenschappelijk onderzoek en het beleid. In dit land vertrekt het beleid te vaak van ideologie en buikgevoel, om dan selectief enkele studies te kiezen die de ideologie bevestigen. Ga omgekeerd te werk. Maak de synthese van het onderzoek, en bouw daar het beleid rond. Of laat ons experimenteren om tot het juiste beleid te komen, zoals in de farmasector geneesmiddelen worden getest. Dan weet je zeker dat je het meest zuinige beleid zal voeren, omdat je weet dat het werkt."

Het beleid vertrekt te vaak van ideologie en buikgevoel, om dan selectief de studies te kiezen die de ideologie bevestigen' (Stijn Baert)

Met die tussenkomsten verleggen de economen ongetwijfeld enkele stenen in de rivier. Maar ze maken zich geen te grote illusies. "Als onze argumentatie past in het verhaal van de politici, dan wordt ons discours overgenomen", zegt Peersman. "Politici proberen ons te beïnvloeden door goed uit te leggen hoe zij het zien. Wij zijn de technocraten die het juiste menu aanbieden op basis van wetenschappelijk onderzoek. De politici moeten keuzes maken. Het is niet onze ambitie om in de politiek te stappen."

Op de uitgebreide menukaart die de Gentse school de voorbije jaren presenteerde aan de beleidsmakers, staan enkele stevige gerechten, die voor de politiek niet altijd even verteerbaar zijn. We selecteren er drie, met uitleg van de koks.

STIJN BAERT. "De focus lag lang op de strijd tegen de werkloosheid. Ooit zei Kris Peeters (CD&V) dat we bijna een volledige tewerkstelling hadden bereikt, omdat de werkloosheidsgraad tot bijna 3 procent was gedaald. Dat was de verkeerde doelstelling. De werkgelegenheidsgraad is belangrijker. Die geeft aan hoeveel mensen hun schouders zetten onder de arbeidsmarkt ten opzichte van de groep die wordt ondersteund. Er zijn meer sterke schouders nodig om die groep goed te kunnen ondersteunen. Van de inactieve bevolking op actieve leeftijd in Vlaanderen was voor corona slechts één op de tien op zoek naar werk. De werkloosheidsgraad maakt die ene persoon zichtbaar, maar vergeet de veel grotere groep inactieven die werken noch werk zoeken.

"De voorbije jaren hebben we de toegangspoorten tot de werkloosheid streng bewaakt. Maar de toegangspoorten tot de inactiviteit zijn blijven openstaan. We hebben de pensioenen niet op orde gezet. Dat is voor mij de ontgoocheling van de regering-Michel. In de ziekteverzekering stelde Maggie De Block ooit bijna homeopathische maatregelen voor om gewezen zieken die door een arts fit werden bevonden om weer te werken, te heractiveren. Zelfs die maatregelen zijn er nooit doorgeraakt. Let op, ik wil de zieken niet activeren. We moeten voldoende budgettaire ruimte creëren om de zorg voor de zieken te kunnen dragen. Je hoeft de inactiviteit ook niet naar nul te brengen, maar het verschil met de buurlanden is groot.

"Een tweede deel van het beleid is werken financieel interessanter te maken, bijvoorbeeld met de jobkorting die de belastingdruk op arbeid verlaagt. Het gaat niet alleen over een groter verschil tussen een uitkering en een nettoloon, maar ook over investeringen in kinderopvang. Of maak sociale voordelen niet afhankelijk van het statuut, maar van het inkomen, zodat je die voordelen niet verliest als je voor een laag loon gaat werken. Dat staat ook in het Vlaams regeerakkoord. Hoe het Vlaamse relancebeleid er moet uitzien? Zoek het Vlaams regeerakkoord en druk op 'print'. Om het aanbod van de arbeidsmarkt te verstevigen kan je dat beleid aanvullen met een crisisbeleid dat ook de vraag stimuleert.

Ik ben ook voor een minimumpensioen van 1500 euro, mits de gelijkgestelde periodes worden afgebouwd. (Stijn Baert)

"De steun moet gaan naar mensen die het nu net onvoldoende interessant vinden om te werken. Het heeft geen zin mensen te steunen die toch werk vinden. Neem de dienstencheques. We zijn blij dat ze er zijn, maar vooral mensen die al een job hadden, zijn in dat systeem gestapt. Het gaat vooral om de migratie van jobs naar een ander statuut. Dat kost enorm veel geld voor een beperkt resultaat in de werkgelegenheid.

GERT PEERSMAN. "De budgettaire kosten worden vaak over het hoofd gezien. Het geld dat je bijvoorbeeld investeert in de jobkorting, zou je ook voor andere, efficiëntere maatregelen kunnen gebruiken. Het grootste arbeidspotentieel is volgens mij te vinden aan het einde van de loopbaan. Het

kost veel geld om mensen, die te weinig geschoold zijn of niet productief zijn, naar de arbeidsmarkt te krijgen, terwijl veel mensen met veel arbeidservaring, die hebben bewezen dat ze hun plaats hebben op de arbeidsmarkt, vervroegd met pensioen gaan. Daar is nog laaghangend fruit. Het is goedkoper die groep nog enkele jaren langer te laten werken. Ik ben ontgoocheld in de regering-Michel dat ze de pensioenproblematiek niet grondiger heeft aangepakt.

"Als je een ernstig relancebeleid wil voeren, mag je niet enkel uitdelen. Doe ook een pensioenhervorming. Die hervorming hebben we op lange termijn nodig om onze pensioenen betaalbaar te houden, maar ook op korte termijn is de hervorming een must. De gezinnen, vooral de hoge inkomens, hebben de voorbije maanden heel veel gespaard. Als je dat spaargeld laat rollen via consumptie en investeringen, dan kan de relance stevig worden. Maar dat vergt vertrouwen, ook in de betaalbaarheid van de pensioenen. Als je de twijfels over het pensioen kan wegnemen, zal dat geld rollen en dat zal de relance op gang brengen. Maar ik ben bang dat men die hervorming, gegeven de politieke situatie, opnieuw zal uitstellen."

Hoe moet de pensioenhervorming eruitzien?

PEERSMAN. "Je moet de pensioenleeftijd niet brutaal optrekken, maar koppelen aan de levensverwachting, zoals in vele andere landen. Dan heb je een automatisch mechanisme om de kostprijs onder controle te houden. Als we langer leven, werken we wat langer. Dan moet je niet altijd achter de feiten aan lopen en moet je om de zoveel jaar niet opnieuw die politieke gevechten voeren. In een ideaal scenario gebeurt dat automatisch."

BAERT. "Dat automatisme is cruciaal. Je wil niet om de vijf jaar nog een kot bij de koterij plaatsen om de boel recht te houden. Het pensioenvraagstuk moet nu worden aangepakt. We verliezen nu mensen in vervroegd pensioen die we straks nodig hebben. Je kan je vergissen, maar als je blijft vergissen, dan is dat slecht bestuur. Er is maatschappelijke druk om de minimumpensioenen te verhogen. Wel, daar heb je het momentum om te hervormen. Verhoog langs de ene kant het minimumpensioen, maar daar staat tegenover dat de pensioenleeftijd wordt gekoppeld aan de levensverwachting en we de gelijkgestelde periodes (iemand die bijvoorbeeld met ouderschapsverlof is, krijgt toch pensioenrechten, nvdr) afbouwen. Dan geef en neem je."

Eerst zaaien, en dan oogsten. Maar ik vrees dat we eerst zullen uitgeven in plaats van te investeren' (Gert Peersman)

BAERT. "Je kan de crisis niet gebruiken om structurele uitgaven te verhogen die zichzelf niet terugbetalen. Je mag niet alles investeringen noemen. Sp.a-voorzitter Conner Rousseau vraagt te investeren in hogere uitkeringen en pensioenen. Ik ben ook voor een minimumpensioen van 1500 euro, mits de gelijkgestelde periodes worden afgebouwd. Maar als je gewoon geld pompt in het bestaande systeem, zie ik dat niet als een investering. En enkele structurele uitdagingen blijven onverminderd overeind, zoals de vergrijzing."

PEERSMAN. "Veel steunmaatregelen in de coronacrisis zijn doelgericht en tijdelijk. Dat is een goede zaak. We hebben geen geld uitgestrooid vanuit helikopters, zoals de Verenigde Staten wel hebben gedaan. De mensen die het slachtoffer van de crisis zijn, worden ondersteund, veelal tijdelijk. Nu wordt veel gesproken over investeringen. Ik ben heel benieuwd naar het federaal regeerakkoord. We moeten eerst investeren, en met de vruchten van dat beleid kunnen we bijvoorbeeld de gezondheidszorg versterken. Eerst zaaien, dan oogsten. Maar ik vrees dat we eerst zullen uitgeven in plaats van te investeren. Dat ondermijnt ook het vertrouwen, met minder consumptie en bedrijfsinvesteringen als resultaat. Dan blijf je in de vicieuze cirkel gevangen."

BAERT. "Wat voorlopig te horen was over de federale formatie, stemt me niet echt hoopvol. Men zou mikken op een stijging van de werkzaamheidsgraad naar 80 procent tegen 2030. Dat is een mooie en logische ambitie, maar volgens de lekken kijken de Vivaldi-partijen voor hervormingen om die stijging waar te maken naar de sociale partners in plaats van zelf hervormingen uit te denken. Als je dan in herinnering brengt dat zij onder Michel-I fungeerden als vergeetput voor hervormingen, dan weet je meteen dat de verhoging van de werkzaamheid eerder een droom dan een ambitie zal zijn."

PEERSMAN. "De centrale banken zijn niet de oorzaak van de lage rente. De fundamentele oorzaak van de lage rente is dat er mondiaal veel meer wordt gespaard dan er wordt geïnvesteerd. Waarom sparen we? Omdat we op een dag willen stoppen met werken, zonder onze consumptie te veel af te bouwen, of om voorbereid te zijn op een financiële tegenslag. Dat is een soort van dienstverlening. Voor andere diensten

betalen we. Waarom zou dat voor risicoloos sparen anders moeten zijn? In het verleden hadden spaarders geluk dat er veel vraag naar spaargeld was, maar nu is er een spaaroverschot.

"De vergrijzing is de belangrijkste verklaring voor het spaaroverschot. We zijn langer op pensioen, dus we sparen meer tijdens onze actieve jaren. Er is al voor 100 procent van het mondiale bbp aan extra spaargeld. Ook de lage productiviteit en de toenemende ongelijkheid wereldwijd spelen een rol. De hogere inkomens zetten een groter deel van hun inkomen opzij dan de lagere inkomens. Die structurele factoren kunnen de rente nog veertig tot vijftig jaar laag houden."

Is het een goed idee om overheidsinvesteringen, de klimaattransitie of een basisinkomen rechtstreeks te laten financieren door de centrale banken?

PEERSMAN. "Voor de begroting is geld drukken hetzelfde als overheidsschuld creëren. Als de overheid doelstellingen wil financieren door geld te lenen, wat op zich verdedigbaar is, dan moet de overheid dat zelf doen, en niet via de centrale bank. Drijf de Europese Centrale Bank niet op dat pad. Eerst moest er geld worden gedrukt voor het klimaat, vandaag is het voor corona, en straks gaat het over de bestrijding van de ongelijkheid. Er zal altijd iets zijn. Als de ECB dat allemaal moet financieren, beland je in inflatiescenario's."

🌐 Vlaanderen verarmt

De nieuwe Armoedebaremeter schetst een gitzwart beeld. 'De cijfers en evoluties zijn eenduidig negatief. Armoede is overal.'

Vlaanderen kleurde eind 2019 al oranje. COVID-19 zorgt nu voor code rood. Zowel de toekomstige federale als de huidige Vlaamse regering moeten inzetten op structurele maatregelen tegen armoede. De 13de ArmoedeBaremeter van Decenniumdoelen kleurt oranje: in 275 van de 300 gemeenten is de armoede (zeer sterk) gestegen in vergelijking met 12 jaar geleden.

De 13de ArmoedeBaremeter evalueert de evolutie van armoede sinds 2008 voor de 300 Vlaamse gemeenten en dus voor Vlaanderen. We gebruikten hiervoor 16 indicatoren. Een greep uit de 16 meest in het oog springende:

- De armoede stijgt sterk tot zeer sterk in 275 van de 300 Vlaamse gemeenten.
- In 193 gemeenten stijgt de kinderarmoede, in 103 gemeenten blijft de kinderarmoede even hoog als in 2008.
- Eind 2019 zijn er nog amper 9 gemeenten met een kinderarmoede onder de 2%, in 2008 waren er 60 gemeenten met een kinderarmoede van minder dan 2%.
- In 220 gemeenten stijgt het aantal personen met een leefloon, in amper 16 gemeenten daalt het aantal personen met een leefloon.
- In 159 gemeenten stijgt de langdurige werkloosheid, waarvan in 91 gemeenten sterk. In de kleine andere helft blijft de langdurige werkloosheid stabiel en dit ondanks de gunstige economische toestand eind 2019.
- In 265 gemeenten daalt het aantal schoolverlaters zonder diploma niet, in 115 gemeenten stijgt zelfs het aantal jongeren zonder kansen op de werkvloer.
- In 284 gemeenten groeit het aantal kandidaat-huurders voor een sociale woning sterk: meer dan 150.000 personen wachten op een sociale woning. De aangroei van het aantal sociale woningen staat hiermee in schril contrast: amper 1.300 woningen komen er per jaar bij. In 40 gemeenten daalt zelfs het aanbod sociale woningen.

Eind 2019 kleurde Vlaanderen dus al oranje. Tientallen jaren armoedig beleid is hiervoor verantwoordelijk.

De economische en sociale gevolgen van COVID-19 komen daar vandaag nog bovenop. OCMW's, voedselbanken, onderzoekers verzameld in COVIVAT, armoedeorganisaties en sociale organisaties brengen elke dag nieuwe feiten over groeiende en schrijnende armoede. De pandemie verscherpt, verdiept en verbreedt de armoede. COVIVAT toonde aan dat vooral de armste en kwetsbaarste groepen getroffen zijn door de lockdown en de economische crisis: mensen met een laag diploma, huurders,

alleenstaanden, en mensen met migratieachtergrond zijn de grootste slachtoffers, naast mensen die in flexibele en precare statuten werken. De recente schreeuw van de voedselbanken om meer middelen kan niet genegeerd worden.

Vandaag, september 2020, kleurt Vlaanderen bijgevolg dieprood.

Met tijdelijke maatregelen hebben de federale regering, het federale parlement en de Vlaamse regering op de pandemie gereageerd. Deze maatregelen gaven maar een deel van de bevolking enige zekerheid. De meest kwetsbaren bleven achter met voedselbonnen.

De factuur voor de directe sociale maatregelen bedraagt voor Vlaanderen ongeveer 55 miljoen, voor federaal is dat 165 miljoen. Tegenover de 1,3 miljard voor ondersteuning van tijdelijke werklozen en de miljarden die gaan naar bedrijven en zelfstandigen, is dit een peulschil.

Zowel de Vlaamse als de komende federale regering moeten armoede op de politieke agenda zetten. Zij kunnen niet meer wegkijken of vluchten voor hun verpletterende verantwoordelijkheid.

Het is nu aan de komende federale regering om de sterk stijgende armoede ook structureel in te dijken. Uit de ArmoedeBarometer blijkt dat mensen die (over)leven op een leefloon of werkloosheidsvergoeding meer nodig hebben dan een 'aanklampend beleid'. Hun uitkeringen moeten omhoog. De OCMW's moeten daarenboven extra financiële ondersteuning krijgen om mensen beter te kunnen helpen met aanvullende steun. Via het sociaal overleg moet werk gemaakt worden van een sociale bescherming van alle precare statuten.

Vlaanderen, ondanks de volle bevoegdheden, heeft traag gereageerd. Pas laat is de Taskforce Kwetsbare Gezinnen opgericht. De reactie van de Vlaamse regering op de bevindingen van die Taskforce hoorden we tot vandaag niet.

Het pas goedgekeurde Vlaams Actieplan armoedebestrijding gaat echter niet verder dan het "nauwkeurig opvolgen welke effecten (van corona) de komende periode duidelijk worden". Kinderarmoede staat centraal, maar het groeipakket, m.n. de Vlaamse kinderbijslag, wordt opnieuw geëvalueerd. Gemeenten krijgen de regierol, maar geen bijkomende middelen. Over broodnodige extra investeringen in gelijke kansen-onderwijs en sociale huisvesting wordt niet gerept. Nog steeds neemt Vlaanderen armoede niet ernstig.

De komende federale regering mag in haar regeerakkoord de kans niet missen om een stevig armoedebeleid te voeren. Van de Vlaamse regering en het Vlaams parlement verwachten wij dat ze armoede en de stijgende armoede ernstig nemen en nu eindelijk stevige engagementen vastleggen om armoede structureel aan te pakken. Bron: <https://www.komafmetarmoede.be/>

Lees ook: [armoede en duurzaamheid](#)

BOEKEN

✚ Slimmer denken

Dit boek is een toolbox, een gereedschapskist met denkpatronen waarmee je slimmer kunt denken. Het neemt je mee op een verrassende ontdekkingsreis door je eigen denken. Door de aangeboden denkpatronen te gebruiken, leer je veelzijdiger, meer flexibel en creatiever denken.

Je verwerft inzicht in je eigen denkprocessen en in de patronen waarin je vastloopt. Het komt erop aan het eigen denken bewust te sturen en patroon doorbrekende wegen te vinden en aan te wenden om out-of-the-box te denken. Dat laat toe om meteen een grote sprong voorwaarts te zetten.

Creativiteit is niet zo moeilijk als het lijkt, voor wie openstaat voor verruimende inzichten en nieuwe ontwikkelingen. Zien en weten hoe anderen denken heeft vele wederzijdse pluspunten en leidt tot nieuwe invalshoeken. Zeker in teamverband inspireert en prikkelt dit om op zoek te gaan naar onverwachte bronnen van creativiteit en innovatie.

Talrijke voorbeelden maken dit alles concreter en tastbaarder.

Over de auteur(s):

Eric Halsberghe is master Economische Wetenschappen. Hij was onderzoeker aan de Universiteit Gent en docent in het economisch en technisch hoger onderwijs. Daarna was hij medewerker van het Vlaams Verbond van Katholieke Hogescholen, waar hij hogescholen begeleidde bij onder meer professionalisering, curriculumontwikkeling, kwaliteitszorg en onderwijsinnovatie. Bij de fusie van hogescholen werd hij algemeen directeur van de Katholieke Hogeschool Zuid-West-Vlaanderen.

Hij was ook bestuurder bij de Vlaamse Hogescholenraad en de Vlaamse Universiteiten en Hogescholen Raad. In de Associatie KU Leuven was hij bestuurdersecretaris en voorzitter van de Associatieraad Onderwijs. Hij is nu bestuurder bij een scholengroep secundair onderwijs en voor de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie is hij betrokken bij toetsen nieuwe opleidingen en instellingsaudits in het hoger onderwijs.

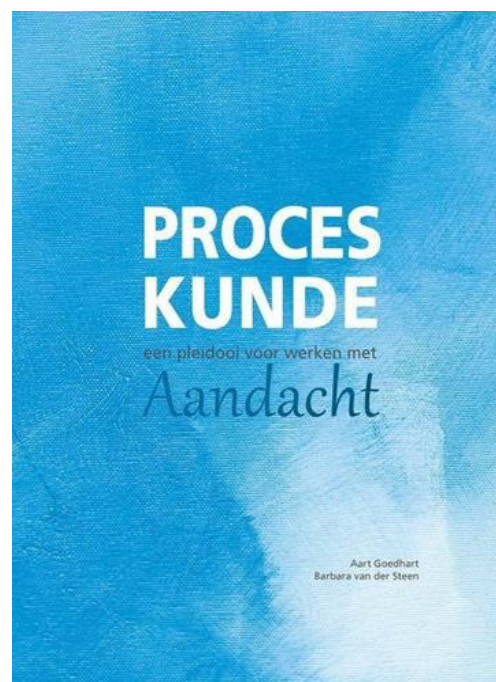
⊕ Werken met aandacht

Wie kent het niet? De plannen staan op papier, de mijlpalen zijn benoemd en de afspraken gemaakt. En toch vlot het proces niet. Iedereen beweegt een andere kant op en de besluitvorming stagneert.

Herkenbaar zijn vast óók de momenten dat het opeens wél werkt. Er ontstaat een vliegende start, er is energie en mensen weten elkaar te inspireren tot experimenten.

Zowel in de eerste als in de tweede situatie is het lastig om aan te wijzen wat precies de stagnatie of de flow veroorzaakt.

Proceskunde, een pleidooi voor werken met aandacht gaat over de ongrijpbare kant van samenwerken, organiseren en ontwikkelen. Proceskunde levert geen tien stappen naar succes, of een plan dat we maken als leidinggevende, professional of in ons persoonlijke leven.

De auteurs reiken een zienswijze aan die recht doet aan de dynamiek tussen mensen, datgene wat zich in het proces voltrekt. Deze zienswijze noemen zij het proceskundig perspectief. Het is een pleidooi voor werken met aandacht, in plaats van grijpen naar een oplossing of aanpak.

Het boek is bedoeld voor externe en interne adviseurs, projectleiders, managers, bestuurders en trainers die hun procesgerichte aandacht willen verdiepen. Voor hen die interesse hebben in de dynamiek in verschillende vormen van samenwerking.

Aan de orde komen vragen als:

- De procesdimensie bij samenwerken, wat is dat?
- En van wie zijn processen?
- Hoe verhoudt de procesdimensie zich tot de inhoud en de gewenste doelen?
- Wat betekent het voor mijn rol in het werk?
- Wat betekenen woorden als 'aandacht', 'intuïtie' en 'open waarnemen' voor mij?

⊕ Waarderend veranderen

Organisatie- en teamontwikkeling zijn natuurlijke onderdelen geworden van het werk van leidinggevendenden.

Appreciative Inquiry is een onderzoekende manier van veranderen die de laatste jaren ook in Nederland en Vlaanderen steeds meer vaste grond onder de voeten krijgt.

Deze visie en aanpak stelt managers in staat met de betrokken medewerkers (en zelfs met klanten of andere externe partijen) leiding te geven aan grotere en kleinere verandervragen op de werkvloer. Een dergelijk coöperatief proces is misschien niet meer te plannen, maar het is wel degelijk te begeleiden.

Daarbij kun je denken aan ontwikkelingen die organisatiebreed worden ingezet, waarbij leidinggevendenden gevraagd wordt een actieve rol te vervullen (bijvoorbeeld als 'implementatieverantwoordelijke', of 'pionier').

Maar misschien nog interessanter zijn de veranderingen die de leidinggevende vanuit zijn eigen visie wil aanzwengelen.

Dit praktijkgerichte boek bevat zowel theoretische achtergronden van Appreciative Inquiry als inspirerende praktische handreikingen en actuele voorbeelden uit de praktijk.

ISBN13 : 9789462201019

Rubriek: Verandermanagement

⊕ Het goede leven

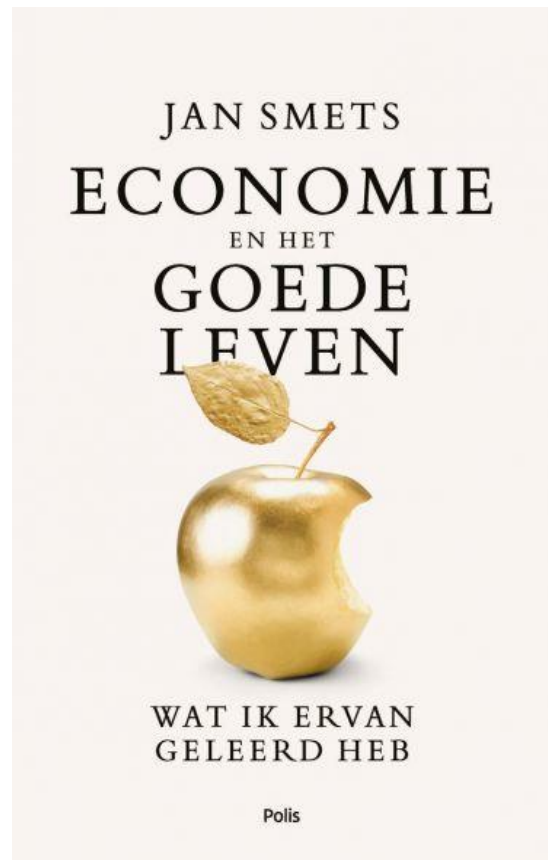
Hoeveel is genoeg?

Om de samenleving te verbeteren heb je geld nodig en dus een economie die floreert.

Vertrouwen is daarbij onontbeerlijk: in onszelf, in elkaar, in de toekomst. Je moet ook moedig en beheerst het goede doen: handelen als een goede huisvader (of -moeder). Maar wat betekent dat eigenlijk? In *Economie en het goede leven* beschrijft Jan Smets sereen en openhartig hoe hij als econoom en bankier dat vertrouwen heeft ervaren en heeft trachten te vergroten, ook op momenten dat het huilen ons nader stond dan het lachen.

In zijn lange loopbaan heeft Jan Smets de omwentelingen meegemaakt die ons hebben gevormd tot wie we zijn: de oliecrisis en de inflatie in de jaren zeventig, het einde van de ongebreidelde naoorlogse welvaarts groei, de val van de Muur, het halen van de Maastrichtnorm, de invoering van de euro, de crash van 2008 en wat erop volgde.

Economie en het goede leven leest daardoor ook als een apocriefe geschiedenis van de laatste veertig jaar.

⊕ De arbeidsduurvermindering

Hoe verliep de arbeidsduurvermindering in de tijd?

Er werden drie etappes afgelegd in de strijd voor arbeidsduurverkorting. De langste en meest ingrijpende (einde 19de eeuw tot ongeveer 1928) zag de reductie van pakweg de zestig urenweek en langer naar de achtenveertig urenweek, die uiteindelijk bereikt werd midden jaren vijftig. In de naoorlogse bloeiperiode, van midden jaren vijftig tot de jaren zeventig, kwamen de vijf dagenweek en de vijfenveertig urenweek en in de jaren zeventig de veertig- en zesendertig urenweek in het vizier. De voorlopig laatste etappe lijkt nu in gang geschoten, maar niet door de arbeidersbeweging, maar door de werkgevers.

- Werken in de 19de eeuw: 7 dagen in een week, 52 WEKEN in EEN jaar, alle jaren van je leven
- De zondagsrust: de zesdagenweek
- Naar de acht urenweek en de achtenveertig urenweek
- De 45-urenweek in vijf dagen (1945-1964)
- De veertig urenweek (de jaren zeventig)

Lees verder via: <https://www.denktankminerva.be/analyse/2018/4/30/een-kleine-geschiedenis-van-de-arbeidsduurvermindering>

⊕ Waarom liegen we?

We willen altijd de waarheid horen, toch? Beter gezegd, we eisen het vaak zelfs. We vertellen onze kinderen dat ze nooit mogen liegen en scheiden van onze partner als hij of zij dat wel doet. We keuren politici die liegen af en zijn gekwetst als blijkt dat onze vrienden hebben gelogen. Maar hoe eerlijk zijn we zelf als puntje bij paaltje komt? In *Nooit meer liegen?* neemt Judi Ketteler je mee op haar persoonlijke, met wetenschap onderbouwde zoektocht, waarin ze het plezier en de pijn van eerlijk zijn in een wereld vol leugens ontsluit.

Heb je weleens een fout verdoezeld of de waarheid verzwegen? Goed nieuws: dat is perfect normaal. Sterker nog, de meeste mensen liegen aan de lopende band tegen hun omgeving én tegen zichzelf. Waarom precies? Op die vraag zocht de Amerikaanse auteur Judi Ketteler een eerlijk antwoord.

Liegen is fout. Dat leer je als kind en dat wordt in de loop van je leven vaak genoeg herhaald opdat je het nooit of te nimmer vergeet. Toch zijn de meeste volwassenen getrainde leugenaars.

We verzinnen excuses waarom we te laat zijn, liegen op ons CV over onze kwalificaties of verzwijgen een misstap voor onze partner. Zo'n 20 tot 30 procent van de tijd die we met anderen doorbrengen spenderen we aan het vertellen van leugens. Opvallend genoeg verwachten we van onze gesprekspartners wél dat ze altijd en overal eerlijk zijn. Dat is, uhm, niet eerlijk?

'We zijn altijd strenger voor anderen dan voor onszelf', legt auteur Judi Ketteler uit. In haar nieuwste boek, *Nooit meer liegen?*, onderzoekt ze waarom mensen de waarheid een draai geven. 'Onze eigen leugens vegen we gemakkelijk onder de mat. We zijn meester in het rationaliseren van onze eigen acties. Wanneer we een ander op onwaarheden betrappen, voelen we niet de neiging om die leugen te verantwoorden. Ons oordeel is dan onverbiddeijk.'

Die onverbiddeijkheid hangt volgens Ketteler samen met het sterke verlangen om ons zelfbeeld als eerlijke, rechtschapen mens in stand te houden. 'Veel leugens vertellen we onbewust. Denk bijvoorbeeld aan overdrijvingen of leugentjes om bestwil. Die flappen we eruit met zoveel achteloosheid dat we ze ons achteraf niet eens herinneren, laat staan dat ze ons zelfbeeld beïnvloeden. Wanneer iemand anders door de mand valt bij een soortgelijk verzinsel, vergeten we gemakshalve dat we zelf voortdurend zulke onzin uitkramen.'

Leugendagboek

Om te achterhalen waarom mensen zoal liegen, las Ketteler tal van onderzoeken en interviewde ze tientallen experts. Ook haar eigen eerlijkheid nam ze onder de loep. Gedurende één maand noteerde ze elke leugen doelbewust in een dagboek. Een confronterend experiment. 'Een van de eerste dingen die ik leerde, was dat ik een pak vaker lieg dan ik had verwacht. (lacht) Onoplettendheid was een belangrijke reden, net als de angst om iemand te kwetsen of in een lastig parket te brengen. Andere leugens kwamen

voort uit puur egoïsme. Ik heb bijvoorbeeld de neiging om mezelf een glansrol toe te bedelen wanneer ik verhalen opdis in groep.'

Door alles nauwkeurig op te schrijven, werd Ketteler zich bewust van haar eigen leugens en de motieven erachter. Zo kwam ze erachter dat ze zichzelf regelmatig dingen voorliegt. De reden? Het in stand houden van, jawel, dat fameuze zelfbeeld. 'De selfmade man wordt in de VS op handen gedragen. Succes heb je hier te danken aan je talent en inzet, niet aan toeval of geluk. Dat is toch wat de meeste mensen zichzelf wijsmaken omdat dat nu eenmaal prettiger is. In werkelijkheid speelt geluk natuurlijk een even grote rol als talent. Zelf ben ik er lang van overtuigd geweest dat ik een uitzonderlijk goede luisteraar ben. Beroepshalve ben ik dat, dus waarom zou dat privé anders zijn? Wel... Blijkbaar volg ik liever mijn eigen assumpties dan echt naar mijn partner te luisteren. Dat soort ontdekkingen is onprettig, omdat ze indruisen tegen het positieve beeld dat je van jezelf hebt. Door je bewust te worden van dat soort denkpatronen, krijg je een realistische kijk op jezelf.'

Positief blijven

Niet alleen in gezinsverband, maar ook op het werk is eerlijkheid geen evidentie. Je vrienden zijn misschien bereid om je te aanvaarden zoals je bent, inclusief gebreken, op het werk liggen de kaarten anders. Daar zijn we toch liefst een opgeruimde variant van onszelf, die te allen tijde evenwichtig en competent is. Doodeerlijk aan je baas zeggen dat je weigert om met collega X samen te werken omdat die met je ex in bed gedoken is, is niet aangewezen. Een collega onomwonden vertellen dat de Powerpoint-presentatie die ze over vijf minuten geeft nergens op lijkt, zal je evenmin in dank worden afgenomen.

'De meeste leugens die we op de werkvloer vertellen hebben - opnieuw - te maken met de identiteit die we willen beschermen. Stel: je bent een succesvol wetenschapper en zo zie je jezelf ook. Maar dan wordt de ene na de andere paper geweigerd. Als iemand je dan vraagt hoe je onderzoek gaat, is het verleidelijk om niet over die geweigerde papers te beginnen. Eerlijk is om te zeggen dat je aan het werken bent aan een aantal dingen, maar dat er voorlopig nog geen concrete publicaties in het vooruitzicht liggen.'

Toch zijn niet alle leugens per se slecht, benadrukt Ketteler. In sommige gevallen is spreken zilver, maar zwijgen goud. 'Voor je iemand een zeer harde waarheid vertelt, kan het nuttig zijn om je af te vragen of het wel jouw rol is om die persoon in te lichten. Naast eerlijkheid zijn er nog andere waarden die een rol kunnen spelen. Soms geloof ik dat we als maatschappij eerlijkheid onterecht als waarde nummer één naar voor schuiven. Elkaar vertrouwen en graag zien is voor een relatie net zo belangrijk.' Met andere woorden: ren niet meteen verontwaardigd naar je beste vriendin als je hoort dat ze bedrogen wordt door haar lief. Neem tijd om de hele situatie te evalueren. Is het écht aan jou om haar in te lichten? En zo ja, op welke manier heeft zij baat bij jouw eerlijkheid? Dat soort vragen maakt van jou een betere vriendin en, bij uitbreiding, een beter mens.

⊕ Gehandicaptenzorg misnoegd

Drie jaar geleden werd in de gehandicaptenzorg de persoonsvolgende financiering gelanceerd. Die omslag heeft belangrijke plussen en talrijke minnen. "Noodzakelijke bijstellingen laten lang op zich wachten", zegt Dave Ceule, directeur van Onafhankelijk Leven.

Bij de invoering van persoonsvolgende financiering kregen 24.000 mensen met een handicap plots een persoonsvolgend budget. Mensen met een handicap werden plots 'budgethouders'. Ze verbonden zich in budgethoudersverenigingen, onder andere Onafhankelijk Leven.

Toch zitten er ook nog heel wat haken en ogen aan dit financieringssysteem.

De procedure om een persoonsvolgend budget aan te vragen, is hopeloos ingewikkeld. Na een uitputtende procedure ontvangen veel mensen met een handicap eindelijk de verlossende brief. Helaas: die meldt meestal dat je wel recht hebt op een budget, maar er jammer genoeg geen geld is.

'De procedure is hopeloos ingewikkeld.'

Toch moest die grote groep van mensen vooraf een uitgebreid ondersteuningsplan opstellen. Maar al die energie en hoop leveren weinig op. Want voor wie, net als 20.000 meerder- en minderjarigen, jarenlang op een wachtlijst belandt, is het nutteloos om zorg- en ondersteuningsnoden in kaart te brengen.

Duidelijke informatie nodig

Ook de wettelijke regeling van persoonsvolgende financiering stond niet meteen op punt. Om het systeem bij te sturen, volgden besluiten en wetten elkaar snel op.

Die voortdurende wijzigingen zorgen voor veel onduidelijkheid en onzekerheid bij. Wat vandaag zus is, kan morgen zo zijn. Budgethouders hebben nood aan heldere en toegankelijke informatie.

‘Wat vandaag zus is, kan morgen zo zijn.’

En alsof het allemaal nog niet ingewikkeld genoeg is, hebben minderjarigen met een beperking een eigen systeem: het persoonlijk assistentiebudget (PAB). Dat wordt best zo snel mogelijk afgestemd op het financieringssysteem dat geldt voor volwassenen. Die vereenvoudiging zou zowel de overheid als de budgethouders ten goede komen. Bron: [sociaal.net](https://www.sociaal.net) en [Onafhankelijk Leven](https://www.onafhankelijkleven.be)

⊕ Conflicthelden

Ben je actief als begeleider van jongeren (13-18j) rond conflicten (bv. ruzies, agressie, pesten, ...).

Dan is er nu een extra instrument om je begeleiding van jongeren te ondersteunen! Ga innovatief aan de slag in het offline en online begeleiden van jongeren in conflictsituaties. Ontdek de mogelijkheden van het digitaal platform www.conflicthelden.be en word een held in het begeleiden van conflict.

De website van www.conflicthelden.be werd door onderzoekers Stijn Custers en Hanne Leirs van expertisecentrum Resilient People in een praktijkgericht onderzoek samen met partners, jongeren en professionals in het werkveld ontwikkeld op basis van principes uit de oplossingsgerichte therapie en cognitieve-gedragstherapie.

Zij willen professionals helpen zoals begeleiders, opvoeders, (psychiatrisch) verpleegkundigen, contextbegeleiders, pedagogisch personeel, psychologen, (zorg)leerkrachten, sociaal werkers, ...

Schrijf je in voor de gratis webinar op 20/10/2020 van 16u – 17u en maak de lancering van www.conflicthelden.be live mee!

<https://research-expertise.ucll.be/nl/actueel/items/conflicthelden>

⊕ Antipestprijs 2020

Het ANTIPESTTEAM heeft voor de negende keer de “Boterhammen met KAKtussen”-prijs toegekend. Waar de meeste prijzen een initiatief willen belonen dat wezenlijk heeft bijgedragen voor het stoppen van pesterijen wordt deze prijs gegeven aan een persoon of een groepering die, volgens het Antipestteam, te weinig heeft bijgedragen om pesterijen te voorkomen. Deze prijs is jaarlijks en hij wordt normaliter op 1 september toegekend, maar door de coronadrukte werd de prijs dit jaar op 1 oktober vastgelegd. Met dit initiatief wil het APT personen of instellingen, zoals scholen of bedrijven, aansporen tot het effectief beteugelen of doen verdwijnen van pestgedrag.

Voor dit jaar waren er drie genomineerden:

- Studentenclub Reuzegom, de studerende elite uit het Antwerpse, werd genomineerd voor hun gortige studentendoop, waarbij een jonge student is overleden.

Een studentendoop is een ontgroeningsritueel, waar sommige studenten willen aan deel nemen en tot alles bereid zijn, om toch maar in de groep te worden opgenomen.

De 20-jarige Sanda D. uit Edegem, een schacht bij de Leuvense club Reuzegom, moest vissaus drinken, in een put gaan zitten waarbij ijskoud water over hem werd gestort, tot hij onderkoeld geraakte en in coma belandde.

Reuzegom hanteerde ook nachtelijke pis-en-kotsrituelen, en ook het doodmartelen van dieren bleek tot de vaste onderdelen van de ceremonie te behoren.

In 2013 waren er al filmpjes waarop te zien is hoe met een varken wordt gesold, het dier een brandende sigaret in de bek krijgt en ontsmettingsmiddel moet drinken, om tenslotte afgemaakt en geroosterd te worden. Noch de academische overheid noch het gerecht voelden zich geroepen om er wat mee te doen, men trof een 'minnelijke schikking' en de zaak was afgehandeld. Tot er in 2018 een dode student te betreuren was. Het onderzoek loopt nog steeds.

- De Aalsterse carnavalgroep met de Joodse karikaturen.

Het APT veroordeelt de extreem geladen antisemitische vooroordelen (haakneuzen, controle van de economie en banken, ..) tijdens de Aalsterse carnavalstoet, die doen denken aan de jaren 1930 – en aan de hatelijke, racistische of homofobe slogans die in voetbalstadions gescandeerd worden, onder het mom van folklore.

- Koen Geens, Minister van Justitie, werd genomineerd omdat de wetgeving rond pesten te theoretisch is en in de praktijk te weinig concrete resultaten oplevert. De jury was van mening dat hij te weinig inspanningen levert om pesterijen te voorkomen en omdat de pestwetgeving ernstig te wensen over laat. Slechts 1% van de pesters wordt via de rechtbank daadwerkelijk bestraft. In de wetgeving heeft men het wel steeds over preventie, overleg, bemiddeling en oplossingen zoeken, maar in de praktijk komt daar niet veel van terecht.

De commotie rond het Belgisch onderzoek naar het overlijden van Jozef Chovanec uit Slowakije was de zoveelste illustratie van het falen van de Belgische Justitie.

In het Centraal-Europese land is de zaak-Chovanec al weken voorpaginanieuws. Het ongenoegen over de dood van de bouwondernemer (38) na een harde aanpak door de politie in Charleroi twee jaar geleden is erg groot. Pas nadat er filmbeelden waren uitgelekt werd een onderzoek ingesteld dat nog steeds loopt.

Voor de gewone burgers worden gepest omdat Geens er niet in slaagt Justitie behoorlijk te hervormen zodat er in België geen enkele garantie is op een vlug en eerlijk proces. De huidige hervormingen hebben het systeem nog problematischer gemaakt zodat een gewone burger nog moeilijker zijn rechten kan verdedigen via de rechtbank. Daarbij is de werking van Justitie, volgens het APT, nog altijd een "corrupte knoeiboel" en klassenjustitie. Rechtszaken die je op 10 dagen kunt oplossen duren soms 10 jaar of langer of laat men bewust verjaren.

Zo is onlangs de Fortis-affaire, waarbij veel spaarders hun geld verloren, afgesloten wegens "verjaring".

De laureaat van 2020 werd dit jaar Koen Geens. Hij ontvangt dan ook de negende "Boterhammen met KAKtussen"-prijs.

Laureaten van de "Boterhammen met KAKtussen"-prijs, in het jaar:

2012 - Minister van Onderwijs Pascal Smet

2013 - Mieke Van Hecke, toen nog directeur-generaal van het VSKO

2014 - Raymonda Verdyck, afgevaardigd bestuurder van het GO!, Gemeenschapsonderwijs

2015 - Minister van Justitie Koen Geens

2016 - Minister van Justitie Koen Geens

2017 - Minister van Justitie Koen Geens

2018 - Minister van Justitie Koen Geens

2019 - Dries Van Langenhove

2020 - Minister van Justitie Koen Geens

Koen Geens kan zijn prijs, die bestaat uit wat boterhammen met choco en een pot cactussen, opvragen via de site waarna die aan hem persoonlijk bezorgd wordt.

Ontmasker deze schertsfiguur die zich uitgaf als minister van Justitie.

Vicepremier en minister van Justitie Koen Geens (CD&V) had aan zijn partij laten weten dat hij geen minister wil worden in de Vivaldi-regering. Hij wil plaatsmaken voor de vernieuwings- en verjongingsoperatie van voorzitter Joachim Coens.

Volgens sommigen wou Geens zich nog alleen kandidaat zetten als premier, maar faalde ook daarin.

In de nieuwe federale regering wordt Geens opgevolgd door Minister van Justitie Van Quickenborne.

www.antipestteam.be

Voor alle verdere informatie, zie:

www.neutr-on.be

Samen tegen corruptie en onrecht

Stuur deze Nieuwsbrief verder naar familie, vrienden en kennissen, a.u.b.

Wie geen Nieuwsbrief meer wil ontvangen kan zich, op eenvoudig verzoek, uitschrijven via neutron.vakbond@skynet.be